

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2021. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2021. GODINU**

Broj: 02-16-1-1001/22

Sarajevo, juli 2022. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA.....	5
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	5
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	7
II	PREPORUKE ZA 2021. GODINU (REZIME)	9
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	10
1.	KRITERIJI	10
2.	REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠTAJA	10
3.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	17
3.1.	Organizacija i rukovođenje	17
3.2.	Funkcionisanje sistema internih kontrola - kontrolno okruženje	19
3.3.	Finansijsko upravljanje i kontrola	20
3.4.	Interna revizija.....	21
3.5.	Prevenција korupcije	21
4.	BUDŽET	22
4.1.	Aktivnosti iz okvira nadležnosti.....	23
5.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	24
5.1.1.	<i>Bruto plaće i naknade</i>	25
5.1.2.	<i>Izdaci za upotrebu vozila</i>	26
5.1.3.	<i>Izdaci za putne troškove</i>	27
5.1.4.	<i>Ugovorene usluge</i>	28
5.1.5.	<i>Višegodišnja kapitalna ulaganja</i>	30
5.2.	Pregled prihoda i primitaka	31
5.3.	Bilans stanja	33
5.3.1.	Sredstva.....	33
5.3.2.	Obaveze.....	34
5.3.3.	<i>Popis sredstava i obaveza</i>	35
6.	ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽOVANIH OSOBA	41
7.	JAVNE NABAVKE	46
7.1.	Nabavka usluga održavanja vozila	48
8.	OSTALO	50
8.1.	IT revizija.....	50
8.2.	Sudski sporovi - imovinsko-pravno pitanje	50
8.3.	Revizija DKP BiH	52
9.	KOMENTARI	56
PRILOZI	56	

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Ministarstva vanjskih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2021. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz budžeta, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2021. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. *Zbog utvrđenih nedostataka pri popisu sredstava i obaveza, nismo u mogućnosti potvrditi tačnost bilansnih pozicija u dijelu potraživanja, obaveza i stalnih sredstava Ministarstva (tačka 5.3.3. Izvještaja).*

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI)¹. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

¹ Međunarodni standardi vrhovnih revizionih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizionih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Ministarstva** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizione postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi s revizijom finansijskih izvještaja **Ministarstva** za 2021. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na sljedeće:

- *Neusklađenost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara BiH (tačka 3.1. Izvještaja),*
- *Ministarstvo nije uspostavilo sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonskom legislativom (tačka 3.3. Izvještaja),*
- *Slabosti i nedostaci u procesu zapošljavanja i statusa angažovanih osoba (tačka 6. Izvještaja),*
- *Realizacija određenih kategorija izdataka s aspekta transparentnosti i namjenske upotrebe javnih sredstava (službena vozila tačka 5.1.2., putni troškovi tačka 5.1.3. i troškovi reprezentacije tačka 5.1.4. Izvještaja),*
- *Nedostatke i slabosti u provođenju postupaka javnih nabavki (tačka 7. Izvještaja),*
- *Sudski spor – Imovinsko-pravno pitanje (tačka 8.2. Izvještaja).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su

regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Ministarstva**, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 28.04.2022. godine

GENERALNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v.r.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II PREPORUKE ZA 2021. GODINU (REZIME)

Izveštaj o obavljenoj reviziji za 2021. godinu obuhvaćeno je 29 preporuka. Od navedenog broja, sedam preporuka se odnosi na reviziju finansijskih izvještaja, dok su 22 preporuke date zbog utvrđenih neusklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Od ukupnog broja datih preporuka, 20 preporuka se odnosi na nepravilnosti, nedostatke i slabosti identifikovane i u prethodnim izvještajima, tj. nije bilo značajnijih promjena u cilju njihovog otklanjanja te su, u skladu s tim, preporuke ponovljene u 2021. godini.

U tabeli koja slijedi (Tabela 1.) prikazani su podaci o datim preporukama za 2021. godinu.

Br. prep.	Tačka izvještaja	Revidirani proces (naslov)	Predmet revizije		Status preporuke ²	
			Finansijski izvještaj	Usklađenost	Nova preporuka	Ponovljena preporuka
1.	3.1.	Organizacija i rukovođenje		●		●
2.				●	●	
3.	3.3.	Finansijsko upravljanje i kontrola		●		●
4.	4.1.	Aktivnosti iz okvira nadležnosti		●		●
5.	5.1.2.	Izdaci za upotrebu vozila		●		●
6.	5.1.3.	Izdaci za putne troškove		●		●
7.	5.1.4.	Ugovorene usluge		●		●
8.				●		●
9.	5.1.5.	Višegodišnja kapitalna ulaganja		●		●
10.	5.3.1.	Sredstva		●		●
11.	5.3.2.	Obaveze		●	●	
12.	5.3.3.	Popis sredstava i obaveza	●			●
13.			●			●
14.			●			●
15.			●		●	
16.			●		●	
17.			●		●	
18.			●			●
19.	6.	Zapošljavanje i status angažovanih osoba		●		●
20.				●		●
21.				●		●
22.				●		●
23.	7.	Javne nabavke		●	●	
24.				●	●	
25.				●	●	
26.				●		●
27.				●		●
28.	8.1.	IT revizija		●		●
29.	8.2.	Sudski sporovi		●	●	

Tabela 1. Preporuke za 2021. godinu

² Status podrazumijeva novu ili ponovljenu preporuku. Nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u skladu s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu³
- Zakon o finansiranju institucija BiH
 - Pravilnik o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju institucija BiH
 - Odluke o privremenom finansiranju institucija BiH za 2021. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o internoj reviziji
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine.

2. REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠTAJA

Ured za reviziju je u izvještaju o finansijskoj reviziji Ministarstva za 2020. godinu izrazio mišljenje s rezervom na finansijske izvještaje na popis sredstava i obaveza te mišljenje na usklađenost sa zakonima i drugim propisima sa skretanjem pažnje na neusklađenost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara BiH, na izostanak aktivnosti na uspostavi sistema finansijskog upravljanja i kontrole, angažovanje osoba na osnovu ugovora o djelu i nedostatke u procesu javnih nabavki.

U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Ministarstvo je postupajući po članu 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija BiH, obavijestilo Ured za reviziju o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka datih u izvještaju o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu, a obavijest je dostavljena izvan zakonom propisanog roka.

³ Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2021. godinu nije usvojen tako da je finansiranje institucija u 2021. godini vršeno u skladu s odlukama o privremenom finansiranju donesenim na osnovu odobrenog budžeta za 2020. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 46/20).

Na osnovu uvida u preduzete aktivnosti, u narednoj tabeli (Tabela 2.) dat je osvrt na realizaciju prethodno datih preporuka.

Za označavanje statusa preporuka u pogledu njihove realizacije korišteni su sljedeći simboli:

☑ realizovane preporuke, ● preporuke čija je realizacija u toku, ☒ nerealizovane preporuke, Ⓜ preporuke koje nisu mogle biti ocijenjene u revidiranom periodu.

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
1.	Ministarstvo je dužno, shodno postojećem regulatornom okviru, izvršiti usklađivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji sa odlukama Vijeća ministara BiH, a sve eventualne prepreke koje prevazilaze nadležnosti Ministarstva trebaju biti delegirane nadležnim institucijama.	U 2020. godini formirana je radna grupa za izradu novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Do okončanja završne revizije navedene aktivnosti nisu bile okončane.	☒
2.	Ponovo ističemo da Ministarstvo treba sačiniti odluku o uslovima i načinu upućivanja zaposlenih u Ministarstvu na rad u DKP BiH u kojoj će biti jasno definisane procedure i kriteriji koji se koriste prilikom upućivanja zaposlenih u DKP BiH, pri čemu treba iznaći način da se izvrši preraspodjela sredstava u korist DKP-a BiH za koje ne postoji dovoljna zainteresovanost zaposlenih.	Prema raspoloživim informacijama načinjen je prijedlog nove Odluke te se donošenje iste očekuje u narednom periodu. Problematika upućivanja zaposlenih u DKP za koje ne postoji zainteresovanost nastoji se riješiti i Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenih u DKP koji je još u nacrtu.	●
3.	Potrebno je da Ministarstvo i dalje preduzima aktivnosti u cilju regulisanja pitanja koja se vezuju za Zaključak Predsjedništva BiH iz 2019. godine.	Ministarstvo je preduzimalo aktivnosti i slalo je čak i urgencije, ali se Predsjedništvo BiH uopće nije oglašavalo po navedenim upitima i urgencijama.	●
4.	Ministarstvo je obavezno da propiše procedure u slučaju nastanka štete na vozilima, redosljed aktivnosti i odgovornosti zaposlenih u ovom procesu.	Postupanje u slučaju štetnih događaja na vozilima uređeno je Uputstvom o načinu postupanja u slučaju saobraćajne nesreće i nastale štete na službenim vozilima u sjedištu MVP-a BiH od 20.10.2021.	☑
5.	Ministarstvo je dužno postupati u skladu sa Uputstvom za podnošenje, praćenje i knjigovodstveno evidentiranje zahtjeva za refundaciju naknade za bolovanje u ISFU sistem koji budžetski korisnici podnose nadležnim institucijama za povrat sredstava te podnositi zahtjeve za refundaciju u odgovarajućem obračunskom periodu.	Ministarstvo je preduzelo aktivnosti po pitanju refundacija naknada za bolovanje te iste podnosi u odgovarajućem obračunskom periodu.	☑
6.	Ministarstvo je dužno osigurati da se, prilikom popunjavanja putnih naloga za vozila i priznavanja troškova, pridržava odredbi definisanih aktima Vijeća ministara BiH.	Uvidom u putne naloge za upotrebu službenih vozila uočeno je da osoba koja ostvaruje pravo na naknadu za odvojeni život, u putni nalog za vozilo evidentira relacije mjesto rada- mjesto prebivališta u skladu sa evidencijom o prisustvu na poslu.	☑
7.	Potrebno je da Ministarstvo preduzme sve potrebne aktivnosti u cilju ubrzanja uspostave sistema finansijskog upravljanja i kontrole.	Ministarstvo nije implementiralo sistem finansijskog upravljanja i kontrole.	☒

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
8.	Ministarstvo je obavezno sačiniti plan integriteta i kreirati okruženje koje će biti u stanju preduzimati aktivnosti na prevenciji korupcije.	U toku su aktivnosti na izradi Plana borbe protiv korupcije i plana integriteta – aktivnosti započete u 2022. godini.	
9.	Ponovno ističemo da je potrebno razmotriti i osmisliti način prema kojem bi svaki DKP, shodno godišnjem programu rada Ministarstva, sačinjavao svoj program rada sa planiranim aktivnostima tokom godine na bazi programa rada Ministarstva, a shodno tome, na kraju perioda, i izvještaj o radu koji bi obuhvatio aktivnosti obavljene tokom godine u komparaciji sa programom rada, što bi bila i kvalitetna podloga za sačinjavanje izvještaja o radu na nivou Ministarstva.	Ministarstvo nije uspostavilo sistem gdje bi DKP na osnovu godišnjeg programa rada Ministarstva sačinjavao svoje planove i programe rada kao i izvještaje na bazi istih. Planiranje i izvještavanje o radu DKP-a nije sistemski uspostavljeno.	
10.	Ministarstvo treba okončati aktivnosti oko pripreme Nacrta zakona o vanjskim poslovima i isti sa pratećim prilogima dostaviti Vijeću ministara BiH na razmatranje.	Ministarstvo nije okončalo aktivnosti oko pripreme Nacrta zakona o vanjskim poslovima, određene aktivnosti su preduzimane, ali je Ministarstvo finansija i trezora BiH vratilo prijedlog na doradu.	
11.	Ministarstvo treba nastaviti sa kvalitativnim unapređivanjem sadržaja bilješki uz finansijske izvještaje u cilju detaljnijeg izvještavanja o bitnim promjenama tokom godine i stanju imovine i obaveza Ministarstva na 31.12. tekuće godine.	Zabilješke uz finansijske izvještaje su dijelom unaprijeđene, ali i dalje ostaje obaveza za sačinjavanje cjelovitih i sveobuhvatnih zabilješki uz finansijske izvještaje u skladu sa instrukcijom MFT-a.	
12.	Ministarstvo je dužno dosljedno se pridržavati procedura koje je samo propisalo kada su u pitanju prava zaposlenih koja proizlaze iz radnog odnosa u Ministarstvu.	Ministarstvo je dosljedno primjenjivalo procedure vezano za prava zaposlenih – sve osobe koje su bile u DKP mreži šest mjeseci prije odlaska u penziju su vraćene u sjedište.	
13.	Ponovo preporučujemo Ministarstvu da se uspostave efikasne kontrole nad izdacima za putne troškove u cilju racionalnog trošenja budžetskih sredstava, uz dosljednu primjenu propisa kojom se regulišu naknade za službeno putovanje.	Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo efikasne kontrole nad realizacijom izdataka za službena putovanja.	
14.	Ministarstvo i dalje treba nastaviti sa unapređenjem evidencija o korištenju vozila čime bi se osigurala transparentnost i smanjilo moguće nenamjensko korištenje službenih vozila.	Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo efikasne kontrole nad realizacijom izdataka za službena vozila.	
15.	Ministarstvo je dužno da prilikom korištenja sredstava za reprezentaciju postupa u skladu sa internim pravilima i pravilima Vijeća ministara BiH, a sve u cilju racionalnog trošenja budžetskih sredstava.	Nisu uočena značajnija unapređenja sistema internih kontrola u pogledu korištenja reprezentacije.	

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
16.	Potrebno je da Ministarstvo nastavi aktivnosti na jasnom definisanju prava i obaveza zaposlenih u DKP-ovima BiH u pogledu zdravstvene zaštite.	U toku obavljanja revizije za 2021. nisu predočene informacije o preduzimanju daljih aktivnosti na unapređenju zdravstvene zaštite zaposlenih u DKP-ovima BiH.	
17.	Potrebno je da Ministarstvo analizira postojeće stanje višegodišnjih kapitalnih ulaganja i napravi plan aktivnosti za realizaciju raspoloživih sredstava za višegodišnje kapitalne projekte.	Ministarstvo nije preduzimalo značajnije aktivnosti na realizaciji odobrenih višegodišnjih projekata.	
18.	Ministarstvo treba da nastavi sa aktivnostima na uspostavljanju pouzdanog sistema internih kontrola koji će omogućiti redovni transfer naplaćenih konzularnih prihoda.	Ministarstvo kontinuirano radi na unapređenju postojećeg sistema kontrole naplate i transfera prihoda od konzularnih usluga u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH u cilju kvalitetnog rješenja.	
19.	Potrebno je osigurati da se troškovi transfera i drugi bankarski troškovi plaćaju sa računa za redovnu djelatnost DKP-a, a konzularni račun da se koristi samo za naplatu i transfer konzularnih prihoda ostvarenih u DKP BiH mreži.	Troškove održavanja konzularnog računa i provizije (provizija za transfer konzularnih taksi i dr.) se naplaćuju sa konzularnog računa DKP-a BiH u pojedinačnim slučajevima samo kad banke u skladu sa svojom poslovnom politikom odbijaju da navedene troškove naplaćuju sa drugog računa.	
20.	Ministarstvo treba da nastavi vršiti redovnu kontrolu knjigovodstvenog evidentiranja na kontima prihoda i kontu 191115-Razgraničeni prihod po osnovu naplaćenih konzularnih prihoda u DKP-ima te, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora, prije sastavljanja finansijskih izvještaja, osigurati knjigovodstveno zatvaranje konta 191115.	U saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH se vrši usaglašavanje knjigovodstvenog stanja na kontu 191115 – Razgraničeni prihod po osnovu naplaćenih konzularnih taksi u cilju pravovremenog zatvaranja konta prihoda. Međutim, saldo na kontu 191115 ukazuje na to da navedeno pitanje nije još u cijelosti riješeno.	
21.	Ministarstvo treba da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, razmotri mogućnosti rješavanja načina planiranja i realizacije bankarskih i drugih troškova koji prate transfer konzularnih prihoda iz DKP BiH mreže na Jedinstveni račun trezora.	U saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, Ministarstvo preduzima aktivnosti na rješavanju načina planiranja i realizacije bankarskih i drugih troškova koji prate transfer konzularnih prihoda iz DKP BiH mreže na Jedinstveni račun trezora.	
22.	Potrebno je sačiniti procedure za evidentiranje potraživanja od zaposlenih koje bi uključivale i postupak naplate potraživanja iz ranijeg perioda.	Nisu sačinjene pisane procedure za evidentiranje potraživanja od zaposlenih, niti je definisan postupak naplate potraživanja iz ranijeg perioda.	

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
23.	Potrebno je da Ministarstvo, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, riješi pitanje salda na kontu razgraničenih prihoda (kursne razlike).	Ministarstvo se pisanim putem obratilo Ministarstvu finansija i trezora BiH i date su im upute za rješavanje trenutno postojećih salda na kontima razgraničenja, međutim, razlog za nastanak salda nije riješen. Ministarstvo nije osiguralo da se u budućnosti evidentiranje poslovnih promjena po žiroračunima u DKP-ovima vrši po datumu nastanka.	
24.	Ministarstvo treba voditi računa da stavke knjižene na kontima razgraničenih rashoda trebaju biti zatvorene u toku godine, inače se evidentiraju kao vanredni prihodi institucija BiH.	Preduzete su aktivnosti na zatvaranju evidentiranih razgraničenih rashoda u toku budžetske godine, međutim, nisu u cijelosti zatvorena ranije rezervisana sredstva za plaćanje ugovorenih, kapitalnih, obaveza u DKP BiH.	
25.	Ministarstvo treba da unaprijedi sadržaj izvještaja pojedinačnih komisija za popis stalnih sredstava i sadržaj izvještaja Centralne popisne komisije u smislu navođenja podataka utvrđenih popisom i izvođenja zaključka o usklađenosti ili neusklađenosti stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava sa stanjem na 31.12. tekuće godine.	Izvještaji pojedinačnih komisija za popis sredstava nisu u svim slučajevima usklađeni sa datim instrukcijama. I dalje ima prostora za unapređenje sadržaja izvještaja, a sve u cilju potvrde usklađenosti stvarnog stanja sa knjigovodstvenim.	
26.	Ministarstvo je dužno da (po potrebi u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH) riješi eventualna tehnička pitanja u cilju uspostavljanja pune funkcionalnosti modula stalnih sredstava kao obavezne pomoćne evidencije za stalna sredstva čime bi se stvorili uslovi i za usklađivanje stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Ministarstva.	Modul stalnih sredstava, kao obavezne pomoćne evidencije za stalna sredstva, nije u punoj mjeri uspostavljen u Ministarstvu. Ni u 2021. godini nije izvršen unos stanja sredstava po obavljenom popisu, tako da nije ni pokrenut proces usklađivanja stvarnog stanja sa knjigovodstvenim na 31.2.2021. godine.	
27.	Potrebno je da Ministarstvo, prilikom popisa novčanih sredstava, uzme u obzir sva konta novčanih sredstava i sačini obrazloženja za salda na navedenim kontima.	U izvještaju o popisu nisu sačinjena obrazloženja za iskazana salda na svim kontima novčanih sredstava.	
28.	Potrebno je da Ministarstvo sačini analizu dokumentiranosti, strukture i ročnosti potraživanja, te provede neophodna knjiženja u cilju iskazivanja tačnih bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima.	Započete su aktivnosti na utvrđivanju strukture i ročnosti potraživanja, odnosno Ministarstvo je pokrenulo postupak utvrđivanja osnovnosti knjiženja potraživanja s posebnim naglaskom za ranije evidentirana potraživanja.	
29.	Potrebno je, prilikom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i principa kako bi iskazana salda na bilansnim pozicijama bila tačna i odražavala stvarno stanje.	Ministarstvo ni u 2021. godini, prilikom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, nije osigurano potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i principa.	

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
30.	Zbog velike fluktuacije, potrebno je osigurati ažurno vođenje evidencija o zaposlenim tako da se stvore uslovi da Ministarstvo u bilo kojem trenutku raspolaže informacijom o tačnom broju zaposlenih sa statusom svake zaposlene osobe.	Još uvijek nije uspostavljeno ažurno vođenje evidencija o zaposlenima.	
31.	Ministarstvo je dužno angažman osoba putem ugovora o radu na određeno vrijeme provoditi u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH, rukovodeći se principima zakonitosti i transparentnosti.	I dalje se angažman određenog broja osoba putem ugovora o radu na određeno radno vrijeme provodio bez raspisivanja javnog konkursa ne vodeći računa o principu transparentnosti.	
32.	Ministarstvo je dužno rukovoditi se uslovima koje određena aktivnost (posao) treba ispunjavati (Zakon o obligacionim odnosima) da bi za realizaciju iste bio korišten ugovor o djelu kao instrument angažmana.	Ministarstvo je i dalje nastavilo praksu angažovanja zaposlenih po ugovoru o djelu na duži vremenski period.	
33.	Ponovo preporučujemo Ministarstvu da popunu radnih mjesta vrši shodno regulativi vezanoj za proces zapošljavanja u institucijama BiH, čime će se osigurati kontinuitet u radu za pojedina radna mjesta, te omogućiti angažman zaposlenih u punom kapacitetu na zadacima koji su u opisu radnog mjesta na koje su raspoređeni.	I dalje velik broj osoba obavlja poslove drugog radnog mjesta po ovlaštenju te upražnjena radna mjesta nisu popunjena u skladu sa zakonskom regulativom.	
34.	Ministarstvo je dužno s posebnom pažnjom pristupiti realizaciji preuzetih prava i obaveza iz zaključenog Ugovora sa izvođačem radova u cilju efikasnog korištenja raspoloživih budžetskih sredstava za ove namjene i konačnog stavljanja u funkciju multifunkcionalnog atrija u dvorištu Ministarstva.	Do momenta obavljanja završne revizije multifunkcionalni atrij u dvorištu Ministarstva nije stavljen u funkciju. Na odstupanje od definisane dinamike u realizaciji zaključenog Ugovora sa izvođačem radova u značajnoj mjeri uticaj je imalo imenovanje Nadzornog organa.	
35.	Ministarstvo je obavezno da prilikom provođenja javne nabavke ima isti tretman prema svim ponuđačima i da se dosljedno pridržava zahtjeva koje definiše prema potencijalnim ponuđačima u konkretnom postupku javne nabavke.	Prilikom provođenja postupaka javnih nabavki Ministarstvo je uglavnom osiguralo isti tretman prema svim ponuđačima.	
36.	Potrebno je posebno posvetiti pažnju na kvalitetnu procjenu vrijednosti nabavke radova kao jednom od preduslova za efikasno trošenje javnih sredstava.	Ministarstvo u 2021. godini nije pokretalo postupke nabavke radova, tako da nismo u mogućnosti izvršiti ocjenu realizacije preporuke.	
37.	Ministarstvo je dužno prilikom realizacije nabavke aviokarata dosljedno primjenjivati odredbe zaključenog ugovora u cilju zaštite interesa Ministarstva kao ugovorne strane.	U određenim slučajevima nije moguće tačno utvrditi da li su ponuđene opcije od tri različite aviokompanije kako je definisano okvirnim sporazumom.	

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja za 2020. godinu	Status
38.	Ministarstvo je dužno postupke javnih nabavki pokretati na vrijeme kako bi isti mogli biti okončani do isteka važnosti prethodnog ugovora o nabavci.	Ni u 2021. godini Ministarstvo nije osiguralo sve uslove da postupke javnih nabavki pokreće na vrijeme, odnosno nije osiguralo da se postupak javne nabavke okonča do isteka važnosti prethodnog ugovora o nabavci.	
39.	Ministarstvo je dužno prilikom realizacije ugovora o javnim nabavkama, u slučajevima primjedbi u pogledu kvaliteta izvršenih usluga u odnosu na ugovoreno, dosljedno primjenjivati odredbe zaključenog ugovora u cilju zaštite interesa Ministarstva kao ugovorne strane.	U 2021. godini nije bilo primjedbi u pogledu kvaliteta izvršenih usluga u odnosu na ugovoreno, tako da ocjenu realizacije date preporuke nismo u mogućnosti izvršiti.	
40.	Ministarstvo treba, posebno u uslovima kada značajan broj DKP-ova BiH nema svoju web stranicu, uspostaviti mehanizam za efikasno ažuriranje podataka i unapređenje sistema objave podataka na web stranici, gdje bi se, između ostalog, kreirali i novi linkovi kao što su informacije o javnim nabavkama u sjedištu i DKP-ovima.	Obustavljene su aktivnosti na implementaciji nove web stranice i nije uspostavljen mehanizam efikasnijeg ažuriranja podataka na web stranici.	
Br. prep.	Preporuke iz izvještaja ranijih godina	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja ranijih godina	Status
1	Potrebno je zbog kompleksnosti procedura i minimiziranja rizika nastanka greške, prilikom provođenja postupaka javne nabavke radova u DKP-ima BiH (i drugih kompleksnih nabavki), a potom i realizacije tako zaključenih ugovora, saradnju i koordinaciju između sjedišta i DKP-ova BiH podići na viši nivo - (2018. godina)	U 2021.godini nije bilo značajnijih realizacija nabavki u DKP-ima te stoga nismo mogli ocijeniti realizaciju date preporuke.	
2	Potrebno je da Ministarstvo na bazi dosadašnjeg iskustva u servisiranju vozila nastoji potrebe za robama i uslugama u nabavci usluga održavanja vozila (s rezervnim dijelovima) iskazati količinski uz kvantificiranje vremena potrebnog za izvršenje pojedinačnih servisnih radnji - (2018. godina)	U postupku nabavke usluga održavanja vozila koji je proveden u 2021. godini izbor dobavljača je vršen na osnovu iskazivanja jediničnih cijena za usluge i rezervne dijelove.	
3	Ministarstvo je u postupcima nabavki koje provodi dužno pridržavati se propisnih rokova u pogledu donošenja odluke o izboru i zaključenju ugovora sa izabranim dobavljačem - (2018. godina)	Ministarstvo nije uspostavilo sistem blagovremenog zaključivanja ugovora sa izabranim dobavljačem.	

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja ranijih godina	Ocjena realizacije preporuka iz izvještaja ranijih godina	Status
4	Preporučujemo Ministarstvu da analizira pravni okvir za imenovanje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika BiH i u skladu s tim pokrene inicijativu za harmoniziranjem propisa, a da u međuvremenu, prije pokretanja postupka traženja agremana za imenovanu osobu, odnosno prije upućivanja imenovane osobe na pripreme, osigura sve potrebne dokaze za regulisanje radnopravnog statusa imenovane osobe - (2019. godina)	U 2021. godini nisu evidentirani slučajevi imenovanja ambasadora bez ispunjavanja zadatih kriterija. Napominjemo da u ovakvim slučajevima može doći do neusklađenosti sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH prema kojem imenovana osoba prima plaću iz višeg platnog razreda od onog koje bi primala sa srednjom stručnom spremom (dakle, još uvijek imamo situaciju da se određenoj ambasadorici isplaćuje plaća visoke stručne spreme iako posjeduje srednju stručnu spremu).	II
5	Ministarstvo treba prilikom budućih nabavki naftnih derivata tendersku dokumentaciju kreirati na način koji osigurava promjenu cijene naviše ili naniže na bazi objektivnih parametara kao što su podaci Agencije za statistiku BiH, na koje uticaj nema niti ugovoreni organ, niti dobavljač u toku realizacije ugovora (okvirnog sporazuma) - (2019. godina)	Tenderskom dokumentacijom za nabavku naftnih derivata definisani su uslovi u kojima će se priznati promjena ugovorene cijene kao i način dokazivanja.	

Tabela 2. Pregled realizacije preporuka

Napomena: Preporuke čija je realizacija u toku će biti predmetom daljeg praćenja do trenutka dok se ne realizuju u cijelosti ili do onog trenutka kada revizor, uzimajući u obzir razuman protekli rok, procijeni da ove preporuke nisu realizovane. Shodno tome, u ovom izvještaju nisu date nove preporuke za revidirane procese na koje se takve preporuke odnose, ali je za ove procese dat opis stanja i provedenih aktivnosti.

3. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

3.1. Organizacija i rukovođenje

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji iz 2013. godine i izmjenom istoga iz 2018. godine kojim je u sistematizaciju obuhvaćena i Jedinica za internu reviziju. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva uređen je način rada i rukovođenja Ministarstvom, te opis radnih mjesta državnih službenika i zaposlenika. Pravilnikom su sistematizovana radna mjesta za 658 izvršilaca od kojih je 288 radnih mjesta sistematizovano u sjedištu, a 370 radnih mjesta u DKP-ovima BiH. Uvidom u pregled sistematizacije uočili smo da je u Kabinetu ministricе upražnjeno radno mjesto tehničkog sekretara i vozača. Ministarstvom rukovodi ministrica imenovana na mandatni period od četiri godine počev od 24.12.2019. godine.

Ministarstvo ni u 2021. godini nije okončalo aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta s Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH⁴ i Odlukom o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije

Ministarstvo ni u 2021. godini nije uskladilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara.

organa uprave BiH⁵. U 2020. godini preduzete su određene aktivnosti u smislu formiranja radne grupe za izradu novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji koje do okončanja završne revizije u 2022. godini (april 2022. godine) nisu dale konkretne rezultate. Imajući u vidu sve specifičnosti Ministarstva, postojeći Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji je u cijelosti prevaziđen i neprilagođen trenutnim kadrovskim potrebama te otežava svakodnevno funkcionisanje Ministarstva. Napominjemo da su institucije BiH bile u obavezi da do kraja aprila 2014. godine usklade pravilnike o unutrašnjoj organizaciji sa gore navedenim odlukama. Od ključne je važnosti da Ministarstvo u što skorije vrijeme okonča započete aktivnosti glede izrade novog pravilnika.

Nadalje, napominjemo da je Ministarstvo preuzelo kodeks ponašanja od Agencije za državnu službu BiH koji nije u cijelosti prilagođen potrebama, tj. djelatnosti Ministarstva koja uključuje i diplomatsko predstavljanje.

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.

PREPORUKA 2

S obzirom na rizike koji se mogu javiti u postupanjima koja nisu predviđena okvirom državne službe, Ministarstvo, pored Kodeksa državnih službenika preuzetog od Agencije za državnu službu, treba razmotriti mogućnost donošenja pravila ponašanja diplomata i drugih zaposlenih u službi vanjskih poslova.

Upućivanje zaposlenih u DKP: Još u toku 2020. godine su, u cilju osiguranja sistemskog pristupa delegiranju zaposlenih za odlazak u DKP mrežu, pripremljene izmjene i dopune Odluke o uslovima i načinu upućivanja zaposlenih u DKP mrežu BiH, ali iste još uvijek nisu usvojene – kako smo informisani navedene odluke se još uvijek nalaze u Kabinetu ministrice. Prema informacijama dobijenim tokom revizije, državni službenici i zaposlenici pismenim podneskom prema ministru su mogli iskazati zainteresovanost za upućivanje na rad u DKP. Međutim, na oglasnim pločama Ministarstva se ne objavljuju oglasi za sva upražnjena radna mjesta. Oglasi se objavljuju samo za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta za koja ne postoji iskazano zanimanje za upućivanje na rad, a za koje postoji potreba popunjavanja. Iako odredbama Odluke ne postoji obaveza objavljivanja oglasa za upražnjena radna mjesta, smatramo kako bi uspostavljanjem jasnih procedura i kriterija koji bi se koristili prilikom upućivanja zaposlenih u DKP doprinijelo transparentnosti i adekvatnijoj fluktuaciji te boljoj iskorištenosti postojećih kadrova. *Također smo mišljenja kako Ministarstvo, u saradnji sa Predsjedništvom BiH, a u cilju transparentnog izbora što kvalitetnijih diplomata BiH, treba preduzeti aktivnosti i donijeti jasne pisane kriterije na osnovu kojih bi se vršili prijedlozi i imenovanja na diplomatske pozicije u DKP-ovima, i koji bi trebali da budu poznati javnosti, odnosno svim kvalifikovanim pojedincima.*

⁴ Službeni glasnik BiH broj: 30/13

⁵ Službeni glasnik BiH broj: 30/13

Nadalje, tokom revizije smo uočili da Ministarstvo ne posjeduje ažurnu i sveobuhvatnu bazu podataka o diplomatskom osoblju sa svim potrebnim elementima i podacima, uključujući i kretanja i vrijeme boravka po raznim destinacijama (postoji određena baza koja nije ažurna). Smatramo da bi takva jedna baza podataka u elektronskoj formi pružila dobru osnovu za kvalitetnije raspoređivanje diplomatskog osoblja i smanjilo nezadovoljstvo i sumnje kako se neko diplomatsko osoblje favorizira i raspoređuje u poželjnije destinacije u odnosu na drugo.

Zaključkom Predsjedništva BiH od 06.11.2019. godine obustavljeno je raspoređivanje diplomata u i iz DKP mreže do sačinjavanja izvještaja o stanju u DKP BiH sa pregledom nacionalne strukture zaposlenih u istim, a najkasnije do 18.11.2019. godine. Ministarstvo je traženi izvještaj sačinilo 25.11.2019. godine i dostavilo Predsjedništvu BiH.

Također, Ministarstvo je 21.11.2019. godine zaprimilo akt Agencije za državnu službu BiH kojim se navodi (pozivajući se na Zaključak Predsjedništva BiH) da nije u mogućnosti dalje davati mišljenja po zahtjevima Ministarstva za interne premještaje državnih službenika u i iz DKP mreže do donošenja nove odluke Predsjedništva BiH. Ministarstvo je Predsjedništvu BiH uputilo dopis u kojem se navodi da upućivanje diplomata u DKP mrežu i njihov raspored unutar sjedišta Ministarstva nisu mogući, te da, u cilju prevazilaženja trenutne situacije, Predsjedništvo BiH zauzme odgovarajući stav i donese pojašnjenje u smislu izbjegavanja dodatnih pravnih i finansijskih posljedica, čime bi se omogućio nesmetan nastavak rada pojedinih organizacionih jedinica. Također, Ministarstvo je u decembru 2019. godine i julu 2020. godine uputilo urgenciju Predsjedništvu BiH po navedenim pitanjima.

Prema raspoloživim informacijama, Ministarstvo od Predsjedništva BiH nije dobilo bilo kakav odgovor u toku obavljanja revizije za 2021. godinu. Po prijemu odluke Predsjedništva BiH o imenovanjima ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika BiH, u skladu sa instrukcijom od 07.04.2020. godine, Ministarstvo pismeno obavještava sve imenovane osobe o odluci Predsjedništva BiH i od istih traži dostavu potrebne dokumentacije. Nakon toga, Ministarstvo pokreće proceduru pribavljanja agremana, odnosno egzekvaturu.

Ministarstvo je, na osnovu člana 6. Odluke Predsjedništva BiH o imenovanju ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika BiH, sačinilo Prijedlog pravilnika o kriterijima za ocjenjivanje rada ambasadora, ambasadora at large, šefova diplomatskih misija, predstavnika BiH pri međunarodnim organizacijama koji su u svojstvu šefa diplomatske misije, generalnih konzula i ambasadora koji su imenovani ili upućeni na rad u međunarodne organizacije kao zaposlenici tih organizacija i dostavilo ga 18.08.2020. godine na saglasnost Predsjedništvu BiH. Predsjedništvo BiH nije ni u 2021. godini dalo odgovor na dostavljeni prijedlog.

3.2. Funkcionisanje sistema internih kontrola - kontrolno okruženje⁶

Tokom revizije za 2021. godinu ponovo smo uočili iste ili slične nepravilnosti, nedostatke i slabosti u funkcionisanju Ministarstva (to potvrđuje i obim nerealizovanih preporuka revizije), koji upućuju na zaključak kako cjelokupan sistem internih kontrola u Ministarstvu još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

Na osnovu revizijom utvrđenih činjenica, ponovo smo konstatovali sljedeće nedostatke i slabosti: sistem finansijskog upravljanja i kontrole je na dosta niskom nivou razvoja, pravilnik o unutrašnjoj organizaciji nije usklađen sa odlukama Vijeća ministara, proces zapošljavanja i angažovanja osoblja i dalje nije u cijelosti transparentan, popisom imovine nisu u cijelosti

⁶ Kontrolno okruženje obuhvata sljedeće elemente: integritet i etičke vrijednosti, filozofiju i način rada menadžmenta, organizacionu strukturu, određivanje ovlasti i zaduženja, politike i praksu koji se odnose na ljudske resurse, kompetentnost osoblja

usklađena knjigovodstvena stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, potraživanja i obaveza, nije u cijelosti riješeno sravnjenje naplate prihoda koje Ministarstvo ostvaruje na osnovu svoga poslovanja, realizacija višegodišnjih kapitalnih izdataka i dalje nije na zadovoljavajućem nivou, dokumentacija i evidencije vezane za osjetljive kategorije troškova (reprezentacija, upotreba službenih vozila, putni troškovi i slično) i dalje nije uredna i cjelovita, uočeni propusti, nedostaci i slabosti kod procesa javnih nabavki i slično. Iako se navedeni nedostaci i slabosti ponavljaju već duži niz godina, nismo uočili značajnije i konkretnije aktivnosti Ministarstva na njihovom rješavanju. Postojeći stepen razvoja sistema internih kontrola predstavlja visok rizik za efikasno poslovanje institucije, te može u konačnici usporiti ili onemogućiti ostvarivanje ciljeva Ministarstva. Po našem mišljenju, ključni aspekti koji sistem internih kontrola Ministarstva, njegovu organizaciju i funkcionisanje, čine neefikasnim su:

- *nedostatak zakona o vanjskim poslovima,*
- *neusklađenost i prevaziđenost postojeće unutrašnje organizacije i sistematizacije,*
- *slabosti u sistemu upravljanja ljudskim resursima - HRM i*
- *nizak stepen razvoja i uspostave sistema finansijskog upravljanja i kontrole – FUK.*

Nadalje, utvrdili smo da se određen broj slučajeva obavljanja poslova drugog radnog mjesta po ovlaštenju u sjedištu Ministarstva odnosi na vrlo značajna i rukovodeća radna mjesta, poput pomoćnika ministra, sekretara Ministarstva i sl. Ova praksa traje duži vremenski period što utiče na uspostavljanje kvalitetnog sistema internih kontrola i osiguranje kontinuiteta u poslovima Ministarstva.

Postojeće kontrolno okruženje u kojem djeluje Ministarstvo, bez gore navedenih komponenti i sa utvrđenim manjkavostima, ne može se smatrati zadovoljavajućim, jer temeljni preduslovi za provođenje cjelovitih internih kontrola nisu stvoreni. Slabosti kontrolnog okruženja determiniraju manju efektivnost kontrola te povećavaju rizik nastanka nepravilnosti i nedostataka u poslovanju. Efektivno kontrolno okruženje služi kao pretpostavka stabilnom sistemu internih kontrola.

Detaljnije informacije o uočenim nepravilnostima i nedostacima u poslovanju Ministarstva tokom 2021. godine data su u odgovarajućim poglavljima ovog Izveštaja.

3.3. Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem politika, procedura i aktivnosti koji uspostavlja i za koji je odgovoran rukovodilac institucije, a zasniva se na upravljanju rizicima i daje razumno uvjerenje da će ciljevi institucije biti ostvareni na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Na osnovu izvršene revizije Ministarstva, zaključili smo da još uvijek nije uspostavljen efikasan

Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonskom regulativom.

sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH⁷, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama

za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Revizorskim postupcima smo utvrdili kako Ministarstvo nije provelo sve ključne aktivnosti u pogledu uspostave sistema finansijskog upravljanja i kontrole, iako su zakonske odredbe koje definišu uspostavu sistema na snazi već više godina. Jedinu aktivnost koju je Ministarstvo provelo je sačinjena mapa poslovnih procesa bez bilo kakvih daljih aktivnosti (identifikovanje i procjene rizika, te izrađen

⁷ Službeni glasnik BiH, br.: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

registar rizika i slično). Analizirajući sačinjenu mapu poslovnih procesa uočili smo kako jedan, prema našem mišljenju, izuzetno važan proces – prikupljanje prihoda putem konzularnog poslovanja– nije identifikovan i mapiran te se kao takav neće reflektovati ni u registru rizika.

Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora BiH dostavljen je Godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli za 2021. godinu. Na mnoga ključna pitanja iz upitnika o samoprocjeni dat je negativan odgovor „ne“ što potvrđuje činjenicu kako nije bilo značajnijih aktivnosti na uspostavi i razvoju finansijskog upravljanja i kontrole u toku 2021. godine.

Nadalje ističemo kako je potrebno naročitu pažnju posvetiti problematici upravljanja rizicima jer kvalitetno urađen i implementiran registar rizika (koji još uvijek nije sačinjen) pruža instituciji informaciju o ključnim rizicima na koje treba djelovati provođenjem mjera koje imaju za cilj uspostavu i jačanje odgovarajućih internih kontrola. Razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole je kontinuiran proces, a da bi isti bio učinkovit, nužna je stalna posvećenost i provođenje svih aktivnosti u cilju daljeg razvoja i unapređenja. Sve navedeno ukazuje na to da u Ministarstvu još uvijek ne postoji dovoljno razumijevanja o značaju i koristima od unapređenja internih kontrola. S obzirom na protek vremena i obim do sada obavljenog posla u vezi s uspostavom sistema finansijskog upravljanja i kontrole, zaključujemo kako Ministarstvo nije bilo dovoljno posvećeno i aktivno na uspostavi sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

PREPORUKA 3

Sugerišemo Ministarstvu da znatno više pažnje posveti uspostavi i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u skladu s važećom zakonskom regulativom.

3.4. Interna revizija

Prema kriterijima utvrđenim u Zakonu o internoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH⁹, Ministarstvo je uspostavilo jedinicu interne revizije u svom sastavu u toku 2021. godine. Interna revizija u Ministarstvu je uspostavljena u punom kapacitetu. Tokom 2021. godine interna revizija je izvršila sedam revizija - šest redovnih i jednu naknadnu (proces/teme koje su revidirane: upravljanje imovinom, uredsko poslovanje, obuke zaposlenih, obračun plaća i naknada u sjedištu Ministarstva, ugovorene usluge u sjedištu Ministarstva, upravljanje vizama i putnim listovima i naknadnu reviziju praćenje realizacije datih preporuka) sa ukupno datim brojem preporuka 39. Analizom sačinjenih izvještaja interne revizije Ministarstva iz 2021. godine, uočili smo slične ili identične probleme i revizione nalaze sa kojima smo se susretali u našem radu. Ističemo da je potrebno posvetiti dužnu pažnju izvještajima interne revizije te pratiti implementaciju datih preporuka te, u slučaju odsustva realizacije, utvrditi razloge i preduzeti odgovarajuće mjere.

Dalji razvoj funkcije interne revizije, odabir tema prema skali utvrđenih rizika te praćenje realizacije preporuka interne revizije nedvojbeno će doprinijeti boljem funkcionisanju cjelokupnog sistema interne kontrole i ostvarenju ciljeva Ministarstva.

3.5. Prevencija korupcije

Imajući u vidu značajnost i prirodu djelatnosti Ministarstva, naglašavamo kako borba protiv prijevare i korupcije treba biti slojevita i pri samom vrhu prioriteta aktivnosti Ministarstva. U cilju

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

efikasnije borbe protiv korupcije nužno je preventivnim i proaktivnim djelovanjem sprečavati sve negativne pojave glede mogućih koruptivnih radnji u rizičnim poslovnim procesima unutar Ministarstva (prvenstveno u procesu zapošljavanja i javnih nabavki, konzularnog poslovanja, ostvarenje prihoda, upravljanja ljudskim resursima u cjelini i slično).

Tokom revizije smo uočili da su u 2022. godini pokrenute aktivnosti na izradi Plana borbe protiv korupcije Ministarstva za 2022. godinu i formirana je Radna grupa za izradu Plana integriteta Ministarstva. Radna grupa je formirana početkom aprila 2022. godine sa zadatkom da prijedlog sačini u roku od tri mjeseca. Sama implementacija i ocjena efekata donošenih akata bit će predmetom revizije naredne godine.

Smatramo nužnim istaknuti potrebu odgovornog i odlučnog pristupa procesu borbe protiv korupcije u Ministarstvu koji, prije svega, podrazumijeva preduzimanje preventivnih aktivnosti (pobrojanih u tekstu) koje bi spriječile sve moguće oblike koruptivnih radnji – posebno u visoko rizičnim procesima poslovanja.

4. BUDŽET

Zakon o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2021. godinu nije usvojen. U takvim okolnostima Vijeće ministara BiH je, na osnovu odredbi Zakona o finansiranju institucija BiH, na kvartalnom nivou, donosilo tokom godine odluke o privremenom finansiranju¹⁰ koristeći kao osnovu odobreni budžet za 2020. godinu. Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu¹¹, Ministarstvu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 53.426.000 KM (tekući izdaci 52.132.000 KM i kapitalni izdaci 1.294.000 KM).

Ministarstvu su, u skladu s odlukama o privremenom finansiranju, i kroz operativne planove budžeta u 2021. godini, odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 53.426.000 KM. Realizacija sredstava odobrenih na osnovu odluka o privremenom finansiranju u 2021. godini iznosi 49.291.759 KM.

U skladu s Instrukcijom o prestrukturisanju rashoda budžetskih korisnika, Ministarstvo finansija i trezora BiH je, na osnovu zahtjeva Ministarstva od 30.11.2021. godine, donijelo je Odluku o prestrukturisanju rashoda Ministarstva u iznosu od 1.625.000 KM ili 3,04 % ukupno odobrenih rashoda za 2020. godinu (53.426.000 KM). Odlukom su povećana raspoloživa sredstva na pozicijama putnih troškova (200.000 KM), izdaci telefonskih i poštanskih usluga (380.000 KM) i ugovorenih usluga (1.045.000 KM) a smanjene pozicije naknada troškova zaposlenih (605.000 KM), nabavke materijala (180.000 KM), izdataka za usluge prijevoza i gorivo (80.000 KM), izdataka za tekuće održavanje (60.000 KM) i kapitalnih izdataka (700.000KM).

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 1/21, 22/21, 44/21 i 63/21

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 46/20

Rb	R A S H O D I	Ukupno raspoloživa sredstva	Ukupno realizovano u 2021. (u KM)	Indeks %
1.	2.	3.	4.	4/3
2.	Plaće i naknade	37.207.369	34.763.989	93
3.	Materijalni troškovi	15.660.700	14.551.338	93
4.	Kapitalna ulaganja	9.190.684 ¹²	572.172	6
UKUPNO		62.058.753	49.887.499	80

Tabela 3. Ukupno raspoloživa sredstva namijenjena za finansiranje poslovanja i za ostvarivanje utvrđenih ciljeva Ministarstva u ukupnom iznosu od 62.058.753 KM

Pored sredstava odobrenih odlukama o privremenom finansiranju Ministarstvo je u 2021. godini raspolagalo i dodatnim sredstvima u ukupnom iznosu od 8.632.753 KM. Dodatno raspoloživa sredstva Ministarstvo je u 2021. godini imalo na osnovu: prenesenih neutrošenih sredstava odobrenih za višegodišnja kapitalna ulaganja (5.290.983 KM), sredstava odobrenih za realizaciju programa Kupovine objekata za potrebe DKP BiH (3.305.701 KM) te po osnovu novčanih donacija (36.069 KM). U konačnici Ministarstvo je u 2021. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 62.058.753 KM, čija je realizacija zaključno sa 31.12.2021. godine 49.887.449 KM.

4.1. Aktivnosti iz okvira nadležnosti

Ministarstvo je sačinilo Program rada za 2021. godinu, a isti je Vijeće ministara BiH usvojilo na 23. sjednici održanoj 29.12.2020. godine. Ministarstvo je sačinilo Izvještaj o radu i isti dostavilo Vijeću ministara na razmatranje i usvajanje. Izvještaj o radu za 2021. godinu još uvijek nije usvojen od strane Vijeća ministara BiH u vrijeme okončanja završne revizije (april 2022. godine).

Uvidom u Program rada konstatovano je da je isti sačinjen na programskoj osnovi. Tačnije, u Ministarstvu su identifikovana četiri osnovna programa - projekta, a to su: ubrzanje evropskog puta BiH, NATO – jačanje institucionalne saradnje, strukturalnih aktivnosti i sigurnosnih odnosa, zaštita interesa državljana BiH u inostranstvu i međunarodno – pravna saradnja. Uzimajući u obzir organizacionu strukturu Ministarstva koje, osim sjedišta, ima i 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava, postavlja se pitanje načina na koji DKP-ovi učestvuju u realizaciji programa rada Ministarstva koji se usvaja od strane Vijeća ministara BiH pa samim tim postaje i dijelom programa rada Vijeća ministara BiH. Naime, kroz revizione aktivnosti u sjedištu i DKP BiH konstatovali smo da DKP-ovi zvanično ne planiraju svoje aktivnosti tokom godine, a samim tim i ne sačinjavaju izvještaj koji bi sadržavao pregled realizovanih aktivnosti u toku godine u komparaciji sa programom rada. U vezi s navedenim se postavlja pitanje u kojoj mjeri i obimu svaki DKP doprinosi realizaciji programa rada Ministarstva u toku godine i po kojim programima ili potprogramima su te aktivnosti realizovane. Imajući u vidu navedeno, posebno naglašavamo da se prilikom planiranja budžeta uzmu u obzir planski zadaci koje Ministarstvo ili pojedini DKP-ovi trebaju realizovati, kao i potrebne troškove usklađene sa odobrenim finansijskim sredstvima, kako na nivou Ministarstva tako i po pojedinim DKP-ovima.

¹² Iznos od 9.190.684 KM obuhvata sredstva odobrena po odlukama o privremenom finansiranju Vijeća ministara BiH za 2021. godinu (594.000 KM), prenesena sredstva za kapitalna ulaganja programa posebnih namjena iz 2020. godine (5.290.983 KM) kao i sredstva iz novootvorenog programa finansiranog iz primitaka od zajedničke prodaje nekretnina - sukcesija u iznosu od 3.305.701 KM

Izjava o odgovornostima za ostvarenje ciljeva Ministarstva za 2021. godinu, koja se dostavlja nadležnom ministarstvu uz godišnji finansijski izvještaj, ne sadrži procent izvršenja svih ciljeva utvrđenih Programom rada Ministarstva za 2021. godinu - već se u rubrici procent navodi riječ „kontinuirano“. Mada je podatak o realizaciji određenih planiranih aktivnosti prezentovan u prijedlogu Izvještaja o radu Ministarstva za 2021. godinu, postoji potreba da informacije o planiranim i realizovanim aktivnostima koje se prezentuju u više različitih dokumenata budu jasne, usporedive i transparentne.

S obzirom na to da se Ministarstvo u okviru svoje osnovne djelatnosti većim dijelom bavi operativnim provođenjem vanjske politike BiH, revizija u skladu s revizionim standardima i zakonskim okvirom nije značajniju pažnju posvećivala i analizirala djelatnost Ministarstva u tom segmentu iz opravdanih razloga (to nije predmet revizije) već smo se isključivo fokusirali na operativne aktivnosti Ministarstva koje imaju odraza na finansijsko poslovanje (revidiranje ostvarenih prihoda i rashoda, javne nabavke, unutrašnja organizacija, uspostavu sistema internih kontrola i slično).

PREPORUKA 4

Potrebno je razmotriti i osmisliti način prema kojem bi svaki DKP, u skladu s godišnjim programom rada Ministarstva, sačinjavao svoj program rada sa planiranim aktivnostima tokom godine na bazi programa rada Ministarstva, a shodno tome, na kraju perioda, i izvještaj o radu koji bi obuhvatio aktivnosti obavljene tokom godine u komparaciji sa programom rada, što bi bila i kvalitetna podloga za sačinjavanje izvještaja o radu na nivou Ministarstva.

Zakon o vanjskim poslovima: Ministarstvo finansija i trezora BiH je 22.3.2022. godine uputilo odgovor Ministarstvu na traženo mišljenje o Prijedlogu nacrta zakona o vanjskim poslovima sa komentarima i sugestijama. Ministarstvo trenutno razmatra i analizira komentare Ministarstva finansija i trezora BiH i nastoji iste implementirati. Od ključne je važnosti da Ministarstvo što prije uradi svoj dio posla i da sačinjeni prijedlog zakona pošalje u dalju proceduru.

Napominjemo da je postojanje zakona o vanjskim poslovima osnovni preduslov za efikasno i zakonito funkcionisanje Ministarstva, koji nažalost nije ispunjen od osnivanja Ministarstva. Nepostojanje zakona o vanjskim poslovima ostavlja prostor za improvizaciju, subjektivno/diskreciono odlučivanje i ad hoc postupanje u različitim situacijama što nije dobra praksa u javnom sektoru. Svjesni činjenice da mnoge institucije učestvuju u pripremi prijedloga donošenja spomenutog zakona (Ministarstvo, Vijeće ministara, Predsjedništvo BiH), a Parlamentarna skupština BiH u konačnici isti usvaja, nepostojanje zakona o vanjskim poslovima se u najvećoj mjeri negativno odražava/reflektira na poslovanje Ministarstva, uslijed čega ovu problematiku i adresiramo putem izvještaja o reviziji Ministarstva.

5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je sačinilo Godišnji finansijski izvještaj za 2021. godinu i dostavilo ga mjerodavnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Godišnji izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Instrukcijom za sačinjavanje godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta budžetskih korisnika za period 01.01. - 31.12.2021. godine. Ministarstvo je u zabilješkama uz finansijske izvještaje obrazložilo bilansne pozicije i izvršenje budžeta po svim pozicijama, ali napominjemo da iste nisu u cijelosti zadovoljavajuće. Tu mislimo na izostanak dovoljnog obrazloženja problematike prihoda, i slučaj sa uknjižbom zgrade sjedišta Ministarstva od strane Željeznica FBiH. Također, imajući u vidu činjenicu da se problematika popisa, odnosno usklađivanja stvarnog stanja sa

knjigovodstvenim, ponavlja kroz godine, u tekstualnom dijelu finansijskog izvještaja nije dovoljno obrađena navedena tema.

5.1. Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama – neposredna potrošnja, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 49.291.759 KM, što je za 4.134.241 KM manje u odnosu na raspoloživa sredstva u 2021. godini. Značajni rashodi iz budžeta za neposrednu potrošnju odnose se na: bruto plaće (23.915.038 KM), naknade troškova zaposlenih (10.847.581 KM), troškove zakupa (5.227.991 KM), ugovorene i druge usluge (4.334.311 KM), izdatke za energiju i komunalne usluge (1.439.980 KM), izdatke telefonskih i poštanskih usluga (957.342 KM), izdatke za upotrebu vozila (639.688 KM). Ostali značajni rashodi odnose se na višegodišnja kapitalna ulaganja (572.172 KM) i novčane donacije (36.069 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

5.1.1. Bruto plaće i naknade

Bruto plaće i naknade iz plaća na 31.12.2021. godine iskazane su u iznosu od 23.915.038 KM (za sjedište 10.569.315 KM, a za DKP mrežu 13.345.723 KM), od čega neto plaće i naknade iznose 17.672.304 KM, a porezi i doprinosi 6.242.735 KM. Prosječan broj zaposlenih za koje su isplaćene bruto plaće u Ministarstvu bio je 482. U odnosu na prethodnu godinu izdaci za plaće i naknade iz plaća su manji za 269.492 KM što je posljedica nepopunjavanja upražnjenih radnih mjesta nakon odlaska u penziju zaposlenih tekuće i prethodnih godina.

Za zaposlene u sjedištu Ministarstva plaće se obračunavaju u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i na osnovu odgovarajuće dokumentacije, dok se u DKP-u plaće obračunavaju u skladu s Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, Odlukom o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u 2020. godini i Odlukom o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje iz 2008. godine

Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH definisano je da osnovicu za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine utvrđuje Vijeće ministara jednom godišnje posebnom odlukom, na osnovu službenih podataka Ujedinjenih naroda, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH i pribavljenog mišljenja Ministarstva finansija i trezora BiH. Nadalje je propisano da se osnovica za obračun plaća primjenjuje nakon usvajanja budžeta za tekuću fiskalnu godinu.

Raspoređivanje zaposlenih unutar platnih razreda: U 2021. godini Ministarstvo je nastavilo sa primjenom Metodologije za raspoređivanje zaposlenih unutar platnih razreda te su u viši unutrašnji platni razred pomjerene 72 osobe. Pomjeranje je izvršeno za jedan ili više stepeni u okviru platnog razreda na osnovu ocjene *naročito uspješan* stečene u prethodnim godinama i na osnovu stečenih naučnih i stručnih zvanja. Za osobe koje su stekle viši stepen naučnih i stručnih zvanja izvršeno je pomjeranje u naredni platni razred bez dodatne analize da li je stečeno zvanje u direktnoj vezi sa opisom poslova radnog mjesta na koji je zaposleni raspoređen. Za svakog zaposlenog je doneseno rješenje o razvrstavanju u unutrašnji platni razred.

Osobe koje su raspoređene na rad u DKP BiH nisu napredovale u unutrašnje platne razrede iz razloga što Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u DKP BiH¹³ nije utvrđen

¹³ Službeni glasnik BiH broj: 98/08 i 84/14

način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja (za vrijeme rada u DKP BiH su utvrđeni nulti koeficijenti za obračun plaće propisani Odlukom o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje BiH). Ministarstvo je izvršilo ocjenjivanje državnih službenika i zaposlenika i izvještaje o ocjenjivanju državnih službenika prosljedilo Agenciji za državnu službu BiH. Od ukupno 270 državnih službenika ocijenjeno je njih 246, a 24 su neocijenjena iz razloga probnog rada, kašnjenja s dostavljanjem ocjena i sl.

5.1.2. Izdaci za upotrebu vozila

Ukupni izdaci za upotrebu službenih vozila u 2021. godini iznose 639.688 KM što je za 63.884 više u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnih troškova na sjedište se odnosi 66.391 KM, a DKP mrežu 573.297 KM. Finansijski značajniji izdaci odnose se na gorivo (207.135 KM), usluge popravke i održavanje vozila (136.561 KM), materijal za popravak i održavanje vozila (58.008 KM), autogume (13.173 KM), osiguranje vozila (189.377 KM) i usluge pranja vozila (25.256 KM).

Prema Pravilniku Vijeća ministara BiH o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila

Dokumentacija o službenim vozilima nije uredna i ažurna, tako da ne potvrđuje u cijelosti korištenje službenih vozila u poslovne svrhe.

u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁴, Ministarstvu je dato pravo na korištenje šest službenih vozila (i to tri niže srednje klase, dva srednje klase i jedno vozilo više srednje klase). Vijeće ministara BiH

je na 34. sjednici održanoj 22.04.2021. godine dalo saglasnost na Prijedlog pravilnika o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih specijalizovanih vozila Ministarstva i DKP BiH. Prema ovom pravilniku, Ministarstvo raspolaže sa osam specijalizovanih vozila od čega dva teretna – kombi vozila i 6 službenih vozila, dok je broj službenih specijalizovanih vozila u DKP mreži 115 (56 vozila srednje klase, 55 vozila niže srednje klase i 4 vozila za delegacije viša srednja klasa). Ministarstvo je sa 31.12.2021.godine ukupno raspolagalo sa 97 službenih specijalizovanih vozila (osam u sjedištu Ministarstva, 89 u DKP-ima, od čega su dva motocikla) i šest službenih vozila (sjedište). U sjedištu Ministarstva dva se vozila nisu koristila jer se planiraju prodati. Ministrica, zamjenik ministra i sekretar imaju pravo korištenja službenih vozila 24 sata dnevno shodno internom aktu¹⁵. Tokom 2021. godine u Ministarstvu nisu korišteni TAG uređaji za vožnju autoputem.

Tokom revizije korištenja službenih automobila uočili smo da ne postoji cjelovita kontrola nad upotrebom službenih vozila u Ministarstvu. Naime, u pojedinim kolskim nalogima nisu navedeni relacija kretanja, vrijeme korištenja službenih vozila, korisnik vozila, prijeđeni kilometri, vrijeme trajanja vožnje, prilikom sipanja goriva nema pečata i potpisa dobavljača, evidentirane su loko - vožnje od preko 170 km. Uočili smo kako se ne vrši kontrola uparivanja naloga za upotrebu službenih vozila sa nalogom za službeni put. Sve navedeno može imati za posljedicu povećan rizik od nenamjenske upotrebe službenih vozila.

U toku obavljanja revizije više puta su vršene korekcije na evidencijama o korištenju službenih vozila što dovodi do zaključka da su evidencije manjkave, odnosno da nisu u cijelosti ažurne, a samim tim ni svrsishodne. Manjkavost naloga i evidencija onemogućava kontrolu upotrebe službenih vozila, opravdanosti troškova i uspostavljanje odgovornosti za nenamjensku upotrebu, neracionalnosti i štete na službenim vozilima.

U toku 2021. godine izvršena je nabavka dva službena automobila putem sistema lizinga u DKP mreži – Brisel i Štuttgart.

¹⁴ Službeni glasnik BiH, br.: 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17, 34/18, 81/14, 5/19, 81/19, 54/20 i 80/20

¹⁵ Odluka o načinu korištenja službenih vozila MVP BiH, disciplinskoj odgovornosti i odgovornosti za nastalu štetu na službenim vozilima broj 09/2-1-INT-82/15 od 15.01.2015. godine

PREPORUKA 5

Potrebno je unaprijediti sistem internih kontrola upotrebe službenih vozila koji će osigurati cjelovito, uredno i dosljedno vođenje svih evidencija o upotrebi vozila koje predstavljaju osnovu za praćenje i kontrolu troškova te potvrdu namjenskog korištenja vozila.

5.1.3. Izdaci za putne troškove

Izdaci za putne troškove sa 31.12.2021. godine iznose 953.250 KM, od čega se na sjedište Ministarstva odnosi 624.387 KM, a na DKP-ove 328.862 KM. Troškovi putovanja u zemlji iznose 3.893 KM, a troškovi putovanja u inostranstvu 949.357 KM. U odnosu na prethodnu godinu izdaci za putne troškove veći su za 362.223 KM. U toku 2021. godine izvršeno je restrukturiranje budžeta na poziciji putnih troškova te su isti uvećani za 200.000 KM, tako da su ukupno raspoloživa budžetska sredstva na ovoj poziciji iznosila 1.006.000 KM.

Na osnovu revidiranog uzorka putnih troškova uočen je dugogodišnji problem necjelovitosti

U 2021. godini i dalje je prisutna praksa neprilaganja cjelovite prateće dokumentacije kao osnove za pravilan i tačan obračun putnog naloga.

priložene prateće dokumentacije iz koje bi se jasno i nedvosmisleno zaključilo ko i u kom obimu snosi troškove službenih putovanja (organizator ili Ministarstvo). Revizijom je utvrđeno da uz putne naloge,

u najvećem broju slučajeva, nije priloženo pozivno pismo ili neka druga protokolarna korespondencija kojom bi se nedvosmisleno dokazalo ko snosi troškove putovanja, a što je važna činjenica – obavezan podatak za ispravan obračun putnog naloga. Uočili smo i kako su određena službena putovanja trajala neuobičajeno dugo (preko 10 ili 14 dana), vršene su isplate novih akontacija, a da prethodno uplaćene nisu opravdane, te da ne postoji sveobuhvatni plan putovanja sa analizom procjene opravdanosti svakog pojedinačnog putovanja. Nepostojanje cjelovitog godišnjeg plana putovanja za posljedicu ima neracionalno planiranje sredstava za ove namjene, te organizacione probleme tokom realizacije službenih putovanja. Prilikom pravdanja troškova službenih putovanja, u određenim slučajevima, uočeni su dosta šturi izvještaji sa službenih putovanja, kao i nepravovremeno pravdanje putnih naloga. S obzirom na značajna sredstva koja se koriste na poziciji putnih troškova mišljenja smo da je korisno raditi na organizaciji sistema kontrole opravdanosti i efekata službenih putovanja, kao i broja nužnih članova delegacije – što se direktno odražava na potrošnju budžetskih sredstava. Revizijom je ponovno utvrđeno da se aviokarta kupuje samo par dana prije samog putovanja ili dan prije samog putovanja (Kabinet) zbog neblagovremenosti u izdavanju putnih naloga ili o upućivanju na službeni put) na fakturama za aviokarte prikazane su količine i cijena po jednoj karti, međutim, u određenim ponudama nije moguće tačno utvrditi da li su ponuđene opcije od tri različite aviokompanije kako je definisano okvirnim sporazumom.

PREPORUKA 6

Nužno je unaprijediti sistem internih kontrola u dijelu realizacije putnih naloga i obaveznog prilaganja cjelovite prateće dokumentacije kao osnove za pravilan i tačan obračun putnog naloga.

5.1.4. Ugovorene usluge

Ukupni izdaci za ugovorene usluge sa 31.12.2021. godine iznose 4.356.510 KM od čega je u DKP-ovima realizovano 3.628.238 KM, u sjedištu 728.272 KM, a 22.199 KM na donacije DKP. Najznačajniji iznosi u DKP-ovima se odnose na ugovore o privremenim i povremenim poslovima (1.700.798 KM) i usluge primarne zdravstvene zaštite (1.380.652KM). Značajniji iznosi realizovani u sjedištu Ministarstva se odnose na ugovore o djelu (239.371 KM neto), izdatke za hardverske i softverske usluge (132.421 KM) i usluge reprezentacije (80.979M).

Izdaci za reprezentaciju realizovani su u iznosu od 400.781 KM, što je u odnosu na 2020. godinu više za 56.080 KM. Od ukupnog iznosa, u sjedištu Ministarstva realizovano je 80.979 KM, a u DKP 319.802 KM.

Revizorskim postupcima smo utvrdili da se kod računa reprezentacije na službenim putovanjima navodi posjeta, sastanak (ručak ili dar) sa predstavnicima/delegacijom/ambasadorom, bez detaljnijeg obrazloženja povoda nastanka troška, dok u pojedinim slučajevima nema

Za nastale troškove reprezentacije i dalje se ne navodi adekvatno obrazloženje i povod nastanka troška.

nikakvog obrazloženja, što u pitanje dovodi samu svrhu reprezentacije i princip transparentnosti u pogledu upravljanja javnim sredstvima. Računi reprezentacije na službenim putovanjima su većinom plaćani putem biznis kartice. Troškovi su priznati i bez priloženih računa, odnosno na osnovu zabilješke da je račun izgubljen. Za korištenje usluga van službenih prostorija, u pojedinačnim slučajevima, narudžbenica nema datum što može upućivati na činjenicu da je izdata retroaktivno, odnosno nakon izvršenih usluga. Sistemom uzorka ustanovili smo da je određen broj računa iz 2020. godine knjižen u 2021. godini.

Revizionim testiranjem smo ustanovili da, u pojedinačnim slučajevima, blokovi interne reprezentacije ne sadrže podatke na način predviđen Uputstvom o pravdanju troškova interne reprezentacije. Također je ustanovljeno da ne postoje interne evidencije (blokovi) za određene korisnike interne reprezentacije. Interna reprezentacija se uglavnom svodi na svakodnevno konzumiranje pića i napitaka zaposlenih u granicama utvrđenih limita. Ministarstvo vodi evidenciju o troškovima reprezentacije i posebno evidenciju o datim darovima (izdaci koji se evidentiraju na protokolarne troškove), a prema informacijama dobijenim u Ministarstvu, ne vodi se evidencija primljenih darova jer istih nije ni bilo u toku 2021. godine.

Postupcima revizije uočili smo slabosti u funkcionisanju internih kontrola u Ministarstvu koje se odnose na: prema prezentovanim podacima, u 2021. godini je bilo slučajeva nabavke darova koji su evidentirani na kontnoj poziciji reprezentacije, ali navedeno nije regulisano Pravilnikom Vijeća ministara BiH o korištenju sredstava za reprezentaciju¹⁶ jer se pod pojmom reprezentacije isključivo spominje pravo na korištenje sredstava za ugostiteljske usluge. Ipak, činjenica je da u institucijama BiH, u određenim i opravdanim slučajevima, postoje realne potrebe u pogledu nabavke darova koje nisu prepoznate u Pravilniku Vijeća ministara BiH o korištenju sredstava za reprezentaciju. *U skladu s tim javlja se potreba regulisanja ovog pitanja od strane Vijeća ministara BiH u cilju kreiranja regulatornog okvira koji će omogućiti realizaciju izdataka za reprezentaciju na način koji će uključivati sve stvarne i opravdane potrebe institucija BiH.*

Biznis kartica: U skladu s Odlukom o korištenju biznis kartice Ministarstva¹⁷, pravo na korištenje biznis kartice imaju ministar, zamjenik ministra i sekretar. Limit zaduženja putem biznis kartice iznosi 20.000 KM. Biznis kartica se koristi za plaćanje troškova službenih

¹⁶ Službeni glasnik BiH, broj 26/14, 78/15, 53/17, 62/17, 1/21 i 63/21

¹⁷ broj 09/3-21-5667/2007 od 17.04.2007. godine

putovanja, na osnovu izdatih putnih naloga u zemlji i inostranstvu/troškovi prijevoza, hotelskog smještaja, reprezentacije i sl. U toku 2021. godine, ukupna potrošnja po biznis kartici iznosi 43.094.30 KM (od toga iznosa ministrica je potrošila 37.573 KM, zamjenik ministra 5.521 KM, a ostatak se odnosi na provizije). Kontrolom korištenja službene biznis kartice koju koriste ministrica i zamjenik ministra, nismo se u cijelosti mogli uvjeriti u opravdanost korištenja biznis kartice u svrhe za koje ona stvarno služi, s obzirom na to da u pojedinim slučajevima nedostaju specifikacije i računi koji dokazuju namjenu korištenja sredstava.

Odlukom o korištenju biznis kartice je definisano da je korisnik obavezan dostaviti sve račune i potvrde o plaćanjima izvršenim putem biznis kartice, internom instrukcijom je definisano da za sve isplate evidentirane na izvodu biznis kartice, za koje ne budu priloženi odgovarajući validni računi, Odsjek za finansije predmetnu isplatu knjiži na osobni konto korisnika kartice i vrši obustavu od osobnih primanja – što se u praksi nije provodilo.

PREPORUKA 7

Preporučujemo Ministarstvu da postupa u skladu s važećim propisima koji regulišu troškove reprezentacije, sa posebnim naglaskom na povod i obrazloženje nastanka troška te da se obavezno osigura cjelovita prateća dokumentacija korištenja biznis kartice.

Primarna zdravstvena zaštita: Usluge primarne zdravstvene zaštite su realizovane u ukupnom iznosu od 1.423.100 KM, od čega se iznos od 42.448 KM odnosi na sjedište, a iznos od 1.380.652 KM na DKP-ove. U odnosu na prethodnu godinu manji su za 41.800 KM. Restrukturiranjem budžeta uvećana su sredstva za primarnu zdravstvenu zaštitu u iznosu od 160.000 KM tako da su ukupno raspoloživa sredstva iznosila 1.370.000 KM. Pored činjenice da je izvršeno uvećanje - prestrukturisanje budžetske pozicije primarne zdravstvene zaštite, ipak na kraju godine evidentno su ostvarena prekoračenja odobrene analitičke pozicije u iznosu od 53.100 KM, što kazuje da i dalje postoje problemi sa organizovanjem i korištenjem usluga primarne zdravstvene zaštite.

Kroz revizione aktivnosti se nismo uvjerali da su preduzimate dalje aktivnosti na unapređenju zdravstvene zaštite zaposlenih u DKP-ovima, tako da stanje u odnosu na 2020. godinu nije bitnije promijenjeno. Zbog nepostojanja jasno definisanih pravila i postupaka u slučaju nastanka zdravstvenih problema i intervencija kod zaposlenih u DKP-ima BiH, posebno na destinacijama na kojima ne postoje zaključeni ugovori niti bilateralni sporazumi niti ugovori, javljaju se povremeni problemi glede ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite. U pojedinim zemljama, gdje bilateralni sporazumi nisu u primjeni, Ministarstvo je pokrenulo ili dalo saglasnost za zaključivanje najpovoljnijih ugovora o zdravstvenom osiguranju. U zemljama gdje nije bilo moguće zaključivanje ugovora o zdravstvenom osiguranju zaposlenima se, u skladu sa Pravilnikom o plaćama i naknadama zaposlenih u DKP mreži, priznaju stvarni troškovi nastali po osnovu korištenja zdravstvenih usluga. Zaključno sa 31.12. 2021., 25 DKP-ova BiH u svijetu imaju zaključene bilateralne ugovore sa zemljama prijema, 22 DKP-a BiH su imala zaključene ugovore s javnom ili privatnom osiguravajućom kućom, dok devet DKP-ova BiH nema zaključen ni bilateralni sporazum niti ugovor s javnom ili privatnom osiguravajućom kućom. Za spomenutih devet DKP-ova BiH priznaju se stvarni troškovi liječenja ili je usluga besplatna.

PREPORUKA 8

Potrebno je da Ministarstvo nastavi aktivnosti na jasnom definisanju prava i obaveza zaposlenih u DKP-ovima BiH u pogledu zdravstvene zaštite.

5.1.5. Višegodišnja kapitalna ulaganja

Zakonom o budžetu institucija BiH za 2020. godinu u Ministarstvu su, u skladu sa odlukama Vijeća ministara BiH, realizovana četiri višegodišnja projekta. Projekti su odobreni ranijih godina, i sredstva su za 2020. godinu raspoloživa na osnovu prijenosa neutrošenih sredstava iz ranijih godina. U 2020. godini Vijeće ministara je donijelo odluku o odobravanju još jednog višegodišnjeg projekta kapitalnih ulaganja-rekonstrukcija i opremanje objekta za diplomatsko-konzularno predstavništvo BiH u Beču¹⁸ ukupne vrijednosti 2.100.000 KM. Ministarstvo je, u konačnici, na 01.01.2021. godine raspolagalo sredstvima za višegodišnje projekte u ukupnoj vrijednosti od 5.290.982 KM, od čega su 3.190.982 KM neutrošena sredstva iz ranije odobrenih projekata i 2.100.000 KM sredstva odobrena u 2020. godini. Analizirajući realizaciju odobrenih sredstava za višegodišnja ulaganja po projektima može se konstatovati da se značajno kasni u realizaciji odobrenih projekata te navodimo sljedeće:

1. Projekt Izgradnja prve faze multifunkcionalnog atrija u unutrašnjem dvorištu sjedišta Ministarstva, ukupne vrijednosti 1.050.000 KM, je odobren za period 2013–2015. godina. S obzirom na to da projekt nije okončan, Ministarstvo je u 2021. godinu prenijelo neutrošena sredstva u ukupnoj vrijednosti od 627.587 KM. Po provedenom postupku nabavke, 19.01.2021. godine zaključen je ugovor o izvođenju radova u vrijednosti od 607.490 KM, prema kojem su radovi na projektu trebali biti okončani u julu. Zaključno sa 31.12.2021. godine sredstva su realizovana u iznosu od 572.172 KM i to za plaćanje prve privremene situacije po započetom projektu. Međutim, značajno se kasni sa realizacijom izgradnje atrija tako da započeti radovi nisu okončani u 2021. godini. Knjigovodstveno se rashodi po ovom projektu evidentiraju na kontu opreme u pripremi. Zgrada u kojoj je smještena institucija, na adresi Musala 2, nije evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva. Neutrošena sredstva u iznosu od 55.415 KM su prenesena u 2022. godinu. Do momenta obavljanja završne revizije navedene aktivnosti nisu bile okončane.

2. Projekt preseljenja država partnera NATO-a u zgradu "Z" u Briselu, u vrijednosti od 1.106.000 KM, je odobren 2015. godine. Izmjenom i dopunom odluke iz 2020. godine, raspoloživa sredstva za ovaj projekt su povećana tako da je u konačnici na raspolaganju za realizaciju ovog projekta bilo 1.628.419 KM. Projekt je realizovan u 2021. godini i isti je zatvoren zaključkom Vijeća ministara BiH sa 41. sjednice od 23.06.2021. godine (broj 05-07-1-1947-10/21 od 30.6.2021. godine).

3. Odlukom o višegodišnjem kapitalnom projektu - Kupovina, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje objekata za diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine¹⁹ definisana je ukupna vrijednost projekta (5.252.806 KM), kao i izvor finansiranja i dinamika realizacije. Ovom odlukom odobreno je finansiranje deset projekata rekonstrukcije i opremanja DKP BiH. U poslovnim knjigama Ministarstva otvoreni su posebni projektni kodovi za praćenje realizacije po svakom od projekata. Od ukupno raspoloživih sredstava za ove kapitalne projekte do kraja 2020. godine realizovana su sredstva u vrijednosti od 4.189.410 KM. Neutrošena sredstva (1.063.395 KM) su prenesena u 2021. godinu. Tokom godine nije bio realizacije sredstava na ovim projektima tako da su neutrošena sredstva u cijelosti (1.063.395 KM) prenesena u narednu godinu.

4. Odobreni projekt za kupovinu, adaptaciju i opremanje objekta za smještaj DKP BiH u Crnoj Gori – Podgorica, ukupne vrijednosti 1.500.000 KM, koji je planirano da se realizuje u periodu 2019-2020. godina nije okončan. Raspoloživa sredstva su u cijelosti prenesena u 2022. godinu.

5. Projekt „Rekonstrukcija i opremanje objekta za potrebe DKP BiH u Beču“ ukupne vrijednosti 2.100.000 KM, odobren je u 2020. godini i planirano je da se realizuje u periodu

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 51/20

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 69/18

2020–2022. godina. Značajnije aktivnosti na realizaciji ovog projekta nisu preduzimate. Sredstva su u cijelosti prenesena u narednu godinu.

Rb	Odluka Vijeća ministara BiH	Ukupna vrijednost projekta	Vrijednost prenesenih sredstava u 2021. g	Realizovana sredstva u 2021. g	Neurošena i prenesena sredstva u 2022. g
1.	Izgradnja prve faze multifunkcionalnog atrija u unutrašnjem dvorištu	1.050.000	627.587	572.172	55.415
2.	Preseljenje država partnera NATO-a u zgradu "Z" u Briselu	1.628.419	0	0	0
3.	Kupovina, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje objekata za diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine	5.252.806	1.063.395	0	1.063.395
4.	Kupovina, adaptacija i opremanje objekta za smještaj DKP BiH u Crnoj Gori - Podgorica Pregovarački	1.500.000	1.500.000	0	1.500.000
5.	Rekonstrukcija i opremanje objekta za potrebe DKP BiH u Beču	2.100.000	2.100.000	0	2.100.000
UKUPNO		11.531.225	5.290.982	572.172	4.718.810

Tabela broj 4. Pregled realizacije odobrenih višegodišnjih projekata

Realizacija sredstava odobrenih za višegodišnje kapitalne projekte se, kao i prethodnih godina, ne provodi zadovoljavajućom dinamikom. Pojedini projekti su započeti još 2013. godine. Nepostupanje, odnosno neblagovremeno realizovanje odobrenih sredstava rezultuje neracionalnim upravljanjem javnim sredstvima (značajna finansijska sredstva su imobilna) kroz dalje propadanje nezaštićenih objekata, nepotrebno plaćanje troškova zakupa, kao i izostanak osiguranja boljih uslova rada za zaposlene.

PREPORUKA 9

Potrebno je da Ministarstvo, koje je odlukama Vijeća ministara BiH direktno zaduženo za realizaciju višegodišnjih kapitalnih ulaganja, analizira postojeće stanje, napravi plan aktivnosti te zauzme proaktivan stav za realizaciju raspoloživih sredstava za višegodišnje projekte.

5.2. Pregled prihoda i primitaka

Ukupno ostvareni prihodi i primici po ekonomskim kategorijama, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, iskazani su u iznosu od 8.249.008 KM, što je za 2.735.190 KM manje u odnosu na prihode i primitke planirane budžetom.

Značajni prihodi odnose se na: prihode od konzularnih usluga (7.937.394 KM); primitke od prodaje stalnih sredstava (10.867 KM) i neplanirane uplate - ostali prihodi (278.548 KM).

Prihodi od konzularnih usluga (7.937.394 KM): Značajniji prihodi od konzularnih usluga se odnose na prihode od putnih isprava (3.437.495 KM), prihode od viza koje izdaje DKP BiH (1.491.994 KM), prihode od zahtjeva za prestanak državljanstva (645.827 KM), prihode od izjava za odricanje od državljanstva (636.292KM), prihode od knjižica za pasoše (867.860KM). U skladu sa Zakonom o administrativnim taksama²⁰, Pravilnikom o cijeni putnih isprava i važećim instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH, Ministarstvo vrši naplatu i evidentiranje naknada, taksi i prihoda od pružanja javnih usluga izvršenih putem DKP mreže

²⁰ Službeni glasnik BiH br.: 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/10 i 98/12

BiH i u sjedištu Ministarstva za pojedine usluge iz svog djelokruga djelatnosti. U sjedištu Ministarstva vodi se pomoćna evidenciju naplate i transfera prihoda od konzularnog poslovanja koja sadrži informacije o transferiranim prihodima od usluga konzularnog poslovanja, pored valute zemlje iz koje se vrši transfer, i podatke o naplati i transferu konzularnih prihoda u domaćoj valuti (KM), te zbirne informacije mjesečno i u obračunskom periodu pojedinačno za svaki DKP BiH, kao i ukupno za DKP BiH mrežu.

Međutim, u pomoćnoj evidenciji nema informacije o nastalim troškovima prilikom transfera prihoda od konzularnog poslovanja ili informacija o nepostupanju u skladu sa važećim propisima (razlozi netransferiranja, greške prilikom zatvaranja i transfer na drugi DKP i sl.). Suštinski poboljšana forma pomoćne evidencije bi omogućila prikaz svih bitnih podataka i uporedivost sa podacima iz Glavne knjige te pravovremeno uočavanje eventualnih neslaganja ovih evidencija. To je posebno važno zbog činjenice da na kontu razgraničenih prihoda, osim Ministarstva, knjiženja na potražnoj strani vrši i Ministarstvo finansija i trezora BiH na osnovu podataka o prispjelim doznakama prihoda prema izvodima Centralne banke BiH. Prema pomoćnoj evidenciji naplate i transfera konzularnih prihoda konstatovali smo da su sa 31.12.2021. godine ukupno naplaćeni prihodi u iznosu od 7.900.556 KM, a transferiran je iznos od 8.189.257 KM. Također postoje situacije gdje nije izvršen transfer konzularnih prihoda u određenim DKP-ovima, od čega značajniji iznos nije transferiran iz DKP BiH u Rijadu (1.005.696 KM) i Tripoliju (23.712 KM). Kod određenih DKP-ova je transferirano više nego što je naplaćeno u 2021. godini, jer je izvršen transfer iz prethodne godine (Bern 557.072 KM, Frankfurt 347.435 KM, Beč 130.468 KM, Ljubljana 101.370 KM).

Shodno navedenom, još uvijek postoji prostor i potreba za unapređenjem internih kontrola u procesu transfera prihoda od konzularnog poslovanja DKP BiH mreže u dijelu redovnog transferiranja naplaćenih konzularnih prihoda u DKP BiH mreži na Jedinstveni račun trezora BiH. Nadalje, u vezi s tačnim iskazivanjem ostvarenih prihoda i prestanka sa praksom plaćanja bankarske provizije i troškova održavanja konzularnog računa iz sredstava konzularnih prihoda na konzularnom računu, Ministarstvo je obavijestilo DKP mrežu BiH da su u svom radu obavezni poštivati Uputstvo za naplatu i transfer administrativnih taksi na osnovu obavljenih konzularnih usluga²¹ u kojem je precizirano da troškovi bankarske provizije padaju na teret DKP-a BiH i plaćaju se sa računa DKP-a BiH koji se koristi za redovnu djelatnost. S tim u vezi, DKP BiH, kod kojih su se provizija i drugi bankarski troškovi plaćali sa konzularnog računa, upućeni su da, u saradnji sa poslovnim bankom, precizno dogovore da troškove održavanja konzularnog računa i sve vrste provizija (provizija za transfer konzularnih taksi i dr.) se naplaćuju sa redovnog računa DKP-a BiH.

Revizorskim postupcima smo utvrdili da se troškovi održavanja konzularnog računa i provizije (provizija za transfer konzularnih taksi i dr.) naplaćuju sa konzularnog računa DKP-a BiH u pojedinačnim slučajevima samo kad banke u skladu sa svojom poslovnom politikom odbijaju da navedene troškove naplaćuju sa drugog računa (ako se sa računa posluje, na istom se naplaćuje i bankarska provizija). U slučajevima gdje banka naplaćuje bankarske usluge sa konzularnog računa DKP-a vrši nadoknadu tih sredstava sa glavnog računa tako da se naplaćena taksa ne umanjuje, odnosno, sva naplaćena i evidentirana konzularna taksa se i transferira na JRT.

Ministarstvo je dostavilo Ministarstvu finansija i trezora BiH evidenciju naplate i transfera konzularnih taksi za period I-XII 2021. godine. Međutim, Ministarstvo finansija i trezora BiH nije izvršilo knjigovodstveno zatvaranje konta *191115-Razgraničeni prihodi na osnovu naplaćenih*

²¹ Instrukcija –Transfer konzularne takse 09/3-23-16-6-3394-2/15 od 24.02.2015. god, Instrukcija svim DKP BiH za transfer naplaćenih prihoda od konzularnih usluga, broj 09/3-22-16-1-29838-3/19 od 09.12.2019. god, Instrukcija svim DKP BiH za transfer naplaćenih prihoda od konzularnih usluga broj 09/3-22-16-1-29838-4/19. od 08.10.2020. god.

konzularnih taksi, što se vidi u iskazanom saldu na 31.12.2021. godine u iznosu od 152.047 KM. S obzirom na to da navedena dva ministarstva vrše knjigovodstveno evidentiranje, na kontu 191115 ukazuje se potreba za redovnim usaglašavanjem iskazanih stanja, a posebno na kraju obračunskog perioda prije sačinjavanja finansijskih izvještaja u cilju pouzdanog iskazivanja stanja na kontima Glavne knjige i u finansijskim izvještajima. Uvidom u Glavnu knjigu određenih DKP-ova ustanovljeno je da konto 191115 ima negativno i početno i završno stanje. Također, uvidom u promet potražne strane analitičke kartice *191115-Razgraničeni prihodi* uočeno je da Ministarstvo finansija i trezora BiH ne unosi, u svim slučajevima, predviđeni opis stavke, osim pozicija koje imaju opis „provizija“. Opis transakcije je predviđen na analitičkim karticama Glavne knjige i omogućava preliminarnu logičku kontrolu vrste evidentiranog prometa.

Tokom 2021. godine Ministarstvo je konstatovalo probleme prilikom transfera takse s obzirom na to da je od DKP mreže dobilo informacije o povratu transfera konzularne takse sa računa CBBH u Frankfurtu. Naime, uobičajeno je bilo da DKP mreža transfer takse vrši na račun u Frankfurtu koristeći sistem IBAN i SWIFT (SEPA) jer su, u tom slučaju, bankarske provizije za transfer sredstava bile niže. U novembru je više DKP BiH obavijestilo sjedište Ministarstva da im se na račun vratio upućeni transfer takse uz naznaku da je navedeni račun na koji se upućuje transfer blokiran. Ministarstvo je uputilo akt Ministarstvu finansija i trezora BiH 19.11.2021. kojim obavještava o problemima sa računom u Frankfurtu te traži instrukciju za transfer takse. Ministarstvo finansija i trezora BiH u odgovoru sugeriše da se ubuduće ne koriste SEPA transferi nego da se transferi vrše u BiH na Jedinostveni račun trezora što značajno povećava troškove transfera konzularnih taksi.

5.3. Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2021. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 73.182.390 KM. Ukupne obaveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 59.159.159 KM. Značajne stavke bilansa stanja odnose se na novčana sredstva (12.620.343 KM), kratkoročne plasmane (1.525.225 KM), kratkoročna razgraničenja (1.234.345 KM), kratkoročne tekuće obaveze (981.962 KM), obaveze prema zaposlenima (914.970 KM) te kratkoročna potraživanja (408.753).

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

5.3.1. Sredstva

Stalna sredstva iskazana su u iznosu od 57.208.984 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.262.521 KM, dok su izvori stalnih sredstava iskazani u iznosu od 57.209.498 KM. Kao i prethodne godine, evidentirana je razlika između iskazanog stanja na ove dvije pozicije (od 541 KM). Bez obzira na to što je iskazano odstupanje manje vrijednosti, neophodno je izvršiti analizu i utvrditi razloge iskazane razlike te potom izvršiti korektivna knjiženja. Ministarstvo raspolaže imovinom, značajne vrijednosti, u DKP BiH koja je stečena na osnovu sukcesije imovine bivše SFRJ, a koja je najvećim dijelom uknjižena u poslovne knjige Ministarstva. U decembru 2021. godini izvršena je komisijska primopredaja objekta u Urugvaju i u toku su aktivnosti na uknjiživanju objekta u vlasništvo BiH.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 3.350.063 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.462.766 KM, a sastoje se od kratkoročnih potraživanja (408.753 KM), kratkoročnih plasmana (1.525.225 KM), finansijskih i obračunskih odnosa s drugim jedinicama (184.740 KM) i kratkoročnih razgraničenja (1.234.345 KM). U okviru kratkoročnih potraživanja značajniji iznos evidentiran je na poziciji ostalih potraživanja (393.860 KM) i

najvećim dijelom stanje je preneseno iz prethodne godine i odnosi se na sumnjiva i sporna potraživanja. Ministarstvo je u 2021. godini preduzimalo određene aktivnosti na naplati svojih potraživanja, ali procesi nisu okončani. Stanje iskazano na poziciji kratkoročnih plasmana evidentirano je na osnovu datih kredita zaposlenim i datih depozita za iznajmljivanje prostora u DKP BiH. Na poziciji depozita kod drugih pravnih osoba evidentiran je iznos od 1.479.356 KM. Analizirajući osnovu i strukturu evidentiranog stanja može se konstatovati da se određena vrijednost iskazanog stanja odnosi na depozite date ranijih godina, koji nisu opravdani i evidentirani su već duži niz godina na teret osobnog zaduženja zaposlenog. Na poziciji kratkoročnih razgraničenja evidentirani su razgraničeni prihodi u iznosu od 282.465 KM, razgraničeni rashodi u iznosu 952.027 KM, a ostatak se odnosi na ostala razgraničenja. Značajnija stanja na poziciji kratkoročnih razgraničenja iskazana su na osnovu unaprijed plaćene zakupnine prostora i rezidencije u DKP BiH (595.607 KM), razgraničenih prihoda od izvršenih konzularnih usluga u DKP-ovima BiH (152.047 KM) te negativnih kursnih razlika (136.531 KM). U okviru ove grupe i dalje su prisutna evidentirana potraživanja koja imaju negativan saldo.

Ministarstvo je u 2020. godini nekoliko puta informisalo sve zaposlene u DKP BiH o obavezi izmirenja finansijskih obaveza prema Ministarstvu, kako prije povratka u sjedište Ministarstva, tako i ranije neizmirenih obaveza. Međutim, na nivou Ministarstva nisu definisane procedure postupanja u slučaju neizmirenja stvorenih obaveza. Uvidom u ugovore o depozitu, koji se zaključuju između korisnika depozita (zaposlenog u DKP BiH) i Ministarstva (kojeg zastupa šef DKP BiH) može se konstatovati da isti sadrži podatke o osnovu za prijem depozita, iznos zaprimljenog depozita i definisanu obavezu vraćanja po završenom službovanju, bez da je definisan način osiguranja izvršenja ove obaveze.

PREPORUKA 10

Ministarstvo je dužno definisati procedure i način naplate i povrata svojih potraživanja, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.

5.3.2. Obaveze

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu 1.949.661 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 5.846.625 KM. Značajnije smanjenje se odnosi na zatvaranje pozicija kursnih razlika i na evidentiranje realizacije zaključenih ugovora za čiju realizaciju su sredstva bila rezervisana u budžetu za 2020. godinu. Od navedenog, ukupne kratkoročne obaveze iskazane na 31.12.2021. godine odnose se na kratkoročne tekuće obaveze (981.962 KM), obaveze prema zaposlenim (914.970 KM), finansijskih i obračunskih odnosa sa drugim povezanim jedinicama (18.800 KM) i kratkoročna razgraničenja (33.929 KM). Stanje iskazano na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa sa drugim povezanim jedinicama (18.800 KM) je stanje koje je preneseno iz prethodne godine i evidentirano je na projektnom kodu Predstavništva BiH u Kuvajtu. Prema podacima navedenim u izvještaju, sredstva potiču od uplate sredstava na humanitarni račun predstavništva koja nisu mogla da se transferišu zbog nepostojanja adekvatnih procedura za raspodjelu uplaćenih sredstava.

Procesom revizije je utvrđeno (metodom uzorka) da Ministarstvo, i pored činjenice da su bili ispunjeni svi uslovi za evidentiranje razgraničenja, ista nije evidentiralo u svojim poslovnim knjigama. Tačnije, nije izvršeno priznavanje rashoda u izvještajnom periodu na koji se i odnosi, na osnovu nastanka poslovnog događaja iz 2020. godine. Ministarstvo je, po provedenom postupku javne nabavke 28.12.2020. godine, zaključilo ugovor za nabavku sigurnosnih uređaja, bežične i pristupne opreme ukupne vrijednosti 118.770 KM bez PDV-a. U skladu sa odredbama zaključenog ugovora, isporuka mrežne opreme, te instalacija, konfiguracija i implementacija

predmeta nabavke izvršena je u februaru 2021. godine. S obzirom na to da Ministarstvo nije rashode priznalo u momentu nastanka obaveze, budžetska sredstva planirana za nabavku mrežne opreme u 2020. godini nisu realizovana, a zbog privremenog finansiranja izvršena usluga u 2021. godini je evidentirana na poziciji tekućih izdataka (konto 613924 - izdaci za hardverske i softverske usluge).

PREPORUKA 11

Ministarstvo je dužno, u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH, poštivati modificirani računovodstveni princip nastanka događaja kojim se rashodi priznaju u momentu nastanka obaveze.

5.3.3. Popis sredstava i obaveza

Popis imovine i obaveza je mjera usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stanjem utvrđenim popisom, koja, između ostalog, treba osigurati vjerodostojnost godišnjih finansijskih izvještaja. Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2021. godine. Odlukom o popisu sredstava i obaveza prema izvorima sredstava i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem na 31.12.2021. godine²² definisana je organizacija i tehnika popisa, način i rokovi popisa i način usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Za provođenje popisa u DKP BiH definisano je da se formira jedna komisija od tri člana, koju imenuje šef DKP BiH, a čiji zadatak je samo da izvrše popis stanja imovine, obaveza, potraživanja, stikera viza i putnih listova, bez obaveze da utvrdi da li je stvarno stanje usklađeno sa knjigovodstvenim. Za popis u sjedištu Ministarstva, formirane su sljedeće komisije:

- Komisija za popis zemljišta, građevina, namještaja, automobila, djela likovnih umjetnosti i svih ostalih stalnih sredstava, kao i zaliha materijala u ekonomatu u sjedištu MVP-a BiH, te rashodovanjem stalnih sredstava predloženih za otpis;
- Komisija za popis informatičke, elektronske i ostale opreme u sjedištu MVP-a BiH, te rashodovanjem stalnih sredstava predloženih za otpis;
- Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza MVP-a BiH;
- Komisija za popis sredstava stečenih procesom sukcesije, te
- Komisija za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem stalnih sredstava u DKP mreži.

Za praćenje i koordinaciju rada svih komisija formirana je Centralna popisna komisija koja je u sjedištu Ministarstva i kojoj su data zaduženja za objedinjavanje svih aktivnosti koje se vežu za popis. Centralna popisna komisija je, nakon prikupljenih informacija i dokumentacije vezane za popis, u februaru 2022. godine sačinila izvještaj o popisu sredstava i obaveza koji je rukovodstvo Ministarstva usvojilo 24.02.2022. godine²³.

Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija Bosne i Hercegovine definisan je postupak popisa imovine, obaveza i potraživanja. Nedostaci i nepravilnosti na stanjima iskazanim na bilansnim pozicijama i nedostaci pri popisu sredstava i obaveza – uslijed kojih nije moguće potvrditi tačnost bilansnih pozicija u dijelu potraživanja, obaveza i stalnih sredstava - već su duži niz godina osnova za izražavanje mišljenja s rezervom finansijske revizije. Prepoznavši problem, Jedinica interne revizije je obavila internu reviziju u cilju sagledavanja i davanja mišljenja o adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola prilikom upravljanja imovinom i popisom sredstava.

²² Akt broj: 09-02-2-36492121 od 11.11.2021. godine

²³ Odluka broj: 01-16-3-7263/22 od 24.2.2022. godine

Sačinjen je izvještaj 19.5.2021. godine u kojem je dato devet preporuka kroz koje su detaljno detektirani problemi u upravljanju i popisu stalnih sredstava, što je i eksterna revizija u svome radu uočila te smatra da date preporuke treba u što skorije vrijeme realizovati.

Postupcima revizije, uvidom u dokumentaciju²⁴ i na osnovu dobijenih informacija o provedenim aktivnostima, utvrđeni su sljedeći nedostaci i nepravilnosti prilikom popisa sredstava i obaveza.

- U izvještajima popisnih komisija, kako Centralne tako i pojedinačnih, nije potvrđeno da je stvarno stanje po popisu usaglašeno sa stanjem u poslovnim knjigama Ministarstva, izuzev za stanje novčanih sredstava u blagajni i na računima u DKP BiH.
- Kao i prethodne godine, izvještaji popisnih komisija iz pojedinih DKP-ova BiH nisu blagovremeno dostavljeni, niti su dostavljeni u skladu sa Odlukom o popisu i Uputstvom i planom vršenja popisa.
- Izvještaje pojedinih DKP-ova (Ambasada BiH u Teheranu) Centralna popisna komisija nije prihvatila, navodeći da, i pored urgencija, izvještaji nisu dostavljeni u skladu sa propisanim procedurama, tako da u cijelosti nije osigurano generisanje pouzdanih podataka prilikom popisa u Ministarstvu.
- Centralna popisna komisija je konstatovala da ne može razmatrati Izvještaj Komisije za popis sredstava stečenih procesom sukcesije u cijelosti, jer nije dostavljen u skladu sa definisanim procedurama.
- U Modul osnovnih sredstava nije izvršen unos stanja sredstava po popisu, tako da nije bilo moguće izvršiti usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja kroz Modul osnovnih sredstava.
- U poslovnim prostorijama pojedinih DKP-ova i u 2021. godini se nalaze sredstva koja su prethodnih godina otpisana i rashodovana, ali nisu uklonjena.
- Komisije su konstatovala da pojedina sredstva nemaju inventurne brojeve ili imaju pogrešne brojeve.
- I dalje, u okviru pojedinih grupa konta novčanih sredstava, iskazana stanja nisu u skladu sa računovodstvenim standardima. Kao razlog za uočene nepravilnosti u datim obrazloženjima navode se greške u knjiženju, ali te greške su u značajnoj mjeri iz prethodnih godine i utiču na tačnost iskazanih stanja.
- Po usvajanju izvještaja o popisu nisu blagovremeno izvršena sva odgovarajuća knjiženja.

Popis stalnih sredstava: Prema sadržaju izvještaja Centralne popisne komisije, u dijelu koji se odnosi na popis stalnih sredstava, u okviru tabelarnog pregleda, navedeni su podaci o ukupnom knjigovodstvenom stanju stalnih sredstava na 31.12.2021. godine po opisu stalnih sredstava (zemljište, građevine, oprema, sredstva u obliku prava i sredstva u pripremi) u iznosu od 80.878.976 KM, koji su prezentovani i u Bilansu stanja. Međutim, u predmetnom izvještaju nije navedeno utvrđeno stanje stalnih sredstava po popisu. Imajući u vidu činjenicu da se popis sredstava obavlja na više lokacija, te da se u pojedinačnim izvještajima navode samo podaci po obavljenom naturalnom popisu, odnosno usklađenost podataka po popisu sa inventurnim listama osnovnih sredstava, nismo u mogućnosti potvrditi da je stvarno i knjigovodstveno stanje sredstava na 31.12. tekuće godine usaglašeno. Ključno je što u pojedinačnim i u izvještaju Centralne popisne komisije nije izveden zaključak da je stvarno i knjigovodstveno stanje sredstava i obaveza na 31.12. tekuće godine usaglašeno. Također, nisu konstatovani iznosi ukupne nabavne vrijednosti, ispravke vrijednosti i sadašnje vrijednosti stalnih sredstava sa stanjem na 31.12.2021. godine. Ove informacije su osnova za provjeru i potvrdu tačnosti bilansnih pozicija sredstava i obaveza.

²⁴ Ured za reviziju nije prisustvovao popisu tako da se svi navodi zasnivaju na analizi dostavljene dokumentacije nakon obavljenog popisa u Ministarstvu

Izveštaj Centralne popisne komisije ni u 2021. godini ne sadrži podatke o stanju stalnih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi na 31.12., stanju utvrđenom popisom te utvrđene viškove i manjkove po grupama konta.

Centralna popisna komisija je u svom izvještaju pojedinačno obradila dostavljene elaborate o popisu Komisije za popis stalnih sredstava, zemljišta, građevina, automobila, dijela likovnih umjetnosti i svih ostalih stalnih sredstava, kao i zaliha materijala u ekonomatu u sjedištu Ministarstva i Komisije za usklađivanje stvarnog

stanja sa knjigovodstvenim stanjem stalnih sredstava u DKP BiH. Prihvativši činjenice navedene u ovim izvještajima Centralna popisna komisija konstatovala je sljedeće nepravilnosti i nedostatke: nepostojanje inventurnih brojeva na pojedinim sredstvima, neevidentirana pojedina sredstva na popisnim listama, isti inventurni broj evidentiran na više različitih komada namještaja, jedan inventurni broj dodijeljen prilikom evidencije namještaja 2020/2021. za više komada namještaja, komisija ni ove godine nije mogla utvrditi gdje se nalazi dio stalnih sredstava dopremljenih iz Beča, a koja su u poslovne knjige sjedišta Ministarstva evidentirana na osnovu Odluke o preknjižavanju stalnih sredstava iz Ambasade BiH u Beču u sjedište Ministarstva²⁵, da nije evidentiran inventar - srebrnina u poslovnim knjigama Ministarstva koji je BiH dobila sukcesijom imovine bivše SFRJ, a koji se nalazi u arhivu Ministarstva, za pojedine utvrđene manjkove sredstava nisu data nikakva obrazloženja, niti je pokretan postupak ispitivanja nastalog manjka i dr.

Sagledavši činjenična stanja, Centralna popisna komisija je dala prijedlog za postupanje po svakoj utvrđenoj činjenici, za svaku lokaciju. Revizijom je, između ostalog, utvrđeno da se određeni nedostaci ponavljaju kroz godine, ali i da se na nivou Ministarstva ne preduzimaju značajnije i konkretnije aktivnosti na rješavanju ranije uočenih slabosti.

PREPORUKA 12

Ministarstvo treba unaprijediti sadržaj izvještaja pojedinačnih komisija za popis stalnih sredstava i sadržaj izvještaja Centralne popisne komisije u smislu navođenja podataka utvrđenih popisom i izvođenja zaključka o usklađenosti ili neusklađenosti stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava sa stanjem na 31.12. tekuće godine.

Modul stalnih sredstava: Ministarstvo zaključno sa 31.12.2021. godine nije izvršilo učitavanje rezultata popisa u modul stalnih sredstava (kroz „Obračun inventure“). Tačnije, uvidom u pomoćne evidencije stalnih sredstava može se konstatovati da nije izvršen unos stanja sredstava po obavljenom popisu, čime nismo u mogućnosti da damo potvrdu o izvršenom usklađivanju stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Ministarstva. Također, Ministarstvo nije, u vrijeme obavljanja završne revizije, izvršilo učitavanje inventure u Modul stalnih sredstava.

Ministarstvo nije izvršilo učitavanje rezultata popisa u modul stalnih sredstava kroz „Obračun inventure“ na 31.12.2020. godine.

Prema dobijenim informacijama od zaposlenih u Ministarstvu, institucija ima ograničenja u smislu korištenja Modula stalnih sredstava, navodeći da Modul osnovnih sredstava (od samog početka) nije prilagođen potrebama Ministarstva. Naime, sva knjiženja prema

inventurnim listama u sjedištu Ministarstva se urade ručno do 31.12, a sva knjiženja iz DKP BiH mreže naredni mjesec kad se dostavi dokumentacija. Tehnički gledano, popisne liste iz DKP BiH mreže predstavljaju jednu zasebnu lokaciju za modul stalnih sredstava, a sjedište

²⁵ Broj: 01-INT-482-46/18 od 15.03.2018. godine

Ministarstva drugu zasebnu lokaciju, a obračun inventure kroz modul stalnih sredstava je predviđen samo za jednu lokaciju. Organizaciona specifičnost Ministarstva, zatim različito vrijeme dostavljanja popisnih listi te razlike u ažurnosti knjiženja ograničavaju mogućnost da se inventura učita u modul stalnih sredstava putem „Obračuna inventure“. Učitavanjem obračuna inventure samo za sjedište dovodi u rizik da tehnički budu zaključana sva knjiženja za taj period, bez da se izvrši obračun inventure za DKP BiH. Ponovo navodimo da je Modul stalnih sredstava obavezna pomoćna knjiga stalnih sredstava koja osigurava da se komparacijom podataka pomoćne i Glavne knjige pouzdano iskažu vrijednosti pozicije stalnih sredstava u okviru bilansa stanja.

PREPORUKA 13

Ministarstvo je dužno da, do uspostavljanja pune funkcionalnosti Modula stalnih sredstava kao obavezne pomoćne evidencije za stalna sredstva, izvrši usklađivanje stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u svojoj Glavnoj knjizi.

Imenovana Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza Ministarstva sačinila je izvještaj u tri dijela (popis novčanih sredstava, popis stikera viza i putnih listova i popis potraživanja i obaveza) koji je dostavljen i prihvaćen od strane Centralne popisne komisije.

Popis novčanih sredstava: Popisna komisija je zaključila da je usklađeno stvarno i knjigovodstveno stanje novčanih sredstava na računima i blagajnama u DKP BiH, a koja su iskazana u valutama u kojima se vode računi i u KM. Popisna komisija je navela da popis novčanih sredstava na 31.12.2021. godine sadrži stanja novčanih sredstava na centralnom računu u Minhenu i računima u 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH. Novčana sredstva su prikazana na redovnim i konzularnim računima te blagajne u konvertibilnim i lokalnim valutama zemlje prijema, a koja su preračunata u KM prema srednjem kursu CB na 31.12.2021. godine. Konstatovano stanje novčanih sredstava u Ministarstvu na 31.12.2021. godine je 12.240.349 KM, od čega je 2.386.843 KM evidentirano na Centralnom računu Ministarstva u Minhenu, a 9.853.506 KM na računima i u blagajnama u DKP BiH.

Analizirajući izvještaj popisne komisije možemo konstatovati da su i dalje u pojedinim DKP BiH stanja na žiroračunima iskazana na potražnoj strani, a ista u značajnoj mjeri datiraju iz ranijeg perioda. Tačnije, u 2021. godini konstatovano je da je pogrešno knjiženje izvršeno u Ambasadi u Bernu, te je iznos od 61.887 KM evidentiran potražno na žiroračunu. Također, i dalje je prisutno evidentiranje kursnih razlika na kontu žiroračun – MVP. Komisija je konstatovala da su na kontu žiroračun – MVP u Ambasadi BiH Rijad KM (149.019 KM) evidentirane kursne razlike nastale u periodu od 2014-2021. godine, kao i u Ambasadu BiH Teheran KM (56.265 KM), dok je Misija BiH u Ženevi KM (1.011 KM) evidentirala kursnu razliku nastalu prilikom transfera dotacija tokom 2021. godine te predložila da se navedene kursne razlike dokumentuju i u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH evidentiraju na odgovarajući konto kursnih razlika. Također, popisna komisija je konstatovala da se u pojedinim DKP-ovima BiH na kontima novčanih sredstava, na osnovu naplate konzularnih taksi, evidentirana značajna sredstva koja zaključno sa 31.12.2021. godine nisu transferirana na Jedinstveni račun trezora (DKP u Rijadu – 1.143.898 KM, DKP u Bernu – 237.145 KM i dr.).

Sagledavajući provedeni sistem popisa možemo konstatovati da su popisne komisije imenovane u DKP BiH dostavljala samo podatke o stanju na računima i u blagajni na

31.12.2021. godine, dok je Popisna komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza u Ministarstvu i DKP vršila usklađivanje stanja po popisu i stanja iskazanog u poslovnim knjigama Ministarstva. Imajući u vidu činjenicu da su određene neusklađenosti posljedica knjiženja iz ranijeg perioda i da nisu riješene u tekućoj godini, popisna komisija je samo ponovila ranije date konstatacije. Uvidom u sačinjeni izvještaj o popisu i iskazana salda u Glavnoj knjizi Ministarstva možemo konstatovati da popisna komisija u izvještaju nije dala obrazloženja stanja iskazanih na kontu 1111118 – žiroračun gotovinskih transakcija (7.064 KM) i kontu 111313 – blagajna bonova za gorivo (2.186 KM).

PREPORUKA 14

Ministarstvo je dužno izvršiti analizu pogrešno iskazanih stanja na kontima novčanih sredstava i u skladu sa tim izvršiti adekvatna korektivna knjiženja.

Popis stikera viza i putnih isprava: U izvještaju Centralne popisne komisije, kao i u izvještaju Komisije za popis novčanih sredstava konstatovano je samo stanje, u Ministarstvu i DKP BiH, bjanko stikera viza, putnih listova, kao i specimeni putnih listova na 31.12.2021. godine, bez da je konstatirano odgovara li stanje utvrđeno popisom stanju po zaduženjima. Iz prezentovanog izvještaja ne može se utvrditi koliko je u tekućoj godini bilo ukupno raspoloživo bjanko stikera viza, putnih listova, kao i specimeni putnih listova, koliko je iskorišteno tokom godine i koliko bi trebalo da bude na raspolaganju na 31.12. tekuće godine, te da li broj po popisu odgovara tom stanju. Procesom revizije utvrđeno je kako DKP BiH ne postupaju jednoobrazno prilikom prezentovanja podataka o stanju bjanko stikera viza i putnih listova, čime se otežava generisanje dostavljenih podataka.

PREPORUKA 15

U cilju pouzdanijeg praćenja i kontrole nad izdavanjem stikera viza i putnih isprava potrebno je unaprijediti sistem izvještavanja i prezentovanja podataka o raspoloživom stanju ovih dokumenata. Popisna komisija je dužna da konstatuje da li stvarno stanje odgovara stanju po zaduženjima.

Popis potraživanja: Prema prezentovanim podacima, potraživanja u Ministarstvu su evidentirana u ukupnom iznosu od 3.353.063 KM. Procesom revizije uočeno je da je Ministarstvo preduzimalo određene aktivnosti na rješavanju utvrđenih nedostataka, koji se ponavljaju kroz godine, a koji se odnose na tačnost i osnovanost iskazanih stanja na određenim pozicijama u finansijskim izvještajima. Međutim, pokrenute aktivnosti nisu okončane zaključno sa tekućom godinom, tako da su prilikom popisa opet konstatovane nepravilnosti i nedostaci i to:

- U pojedinim DKP-ovima BiH konstatovano je da i dalje ima pogrešno iskazanih salda na kontima potraživanja, što u konačnici dovodi do toga da podaci generisani na nivou Ministarstva ne prezentuju stvarno stanje potraživanja.
- Na poziciji akontacije za službeno putovanje i dalje su evidentirane isplaćene, a neopravdane akontacije iz ranijeg perioda (čak od 2002. godine), ali komisija nije mogla utvrditi osnovu za evidentirano knjiženje, navodeći da je finansijska dokumentacija djelimično i uništena.
- Komisija je konstatovala da je potrebno izvršiti detaljnu analizu osnovanosti iskazanog stanja na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja, pritom navodeći da je potrebno pokrenuti postupak utvrđivanja osnovanosti i odgovornosti za iskazano stanje sumnjivih i spornih potraživanja evidentirano u Ambasadi BiH u Teheranu (22.031 KM), s obzirom na to da se radi o navodnom otuđenju sredstava iz blagajne ovog DKP-a, kao i da se

pokrene postupak rješavanja stanja evidentiranih na ovoj poziciji, a koji se vodi na osobi koja je preminula.

- Komisija je dala preporuku da se izvrši detaljna analiza, uvidom u originalnu dokumentaciju i pouzdano utvrdi opravdanost stanja iskazanih na osnovu potraživanja od zaposlenih u DKP BiH (293.325 KM), položenih depozita za stanove i rezidencije zaposlenih u DKP BiH (1.479.356 KM), evidentiranih razgraničenih rashoda (950.403 KM) i dr. te da se na osnovu utvrđenog stanja izvrše potrebne knjigovodstvene korekcije.
- Stanje iskazano na poziciji razgraničene kursne razlike (136.248 KM) komisija je konstatovala da je potrebno, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, isknjižiti iz bilansne evidencije.
- Analizirajući stanje na poziciji razgraničenih prihoda na osnovu naplaćenih konzularnih taksi u DKP BiH (152.048 KM) komisija je utvrdila da je izvršeno pogrešno knjiženje na Ambasadi BiH u Berlinu u iznosu od KM 649.126,29 (potražno) i data je preporuka da se u narednom periodu izvrši analiza svih naplaćenih i transferiranih konzularnih taksi kako u valuti isplate tako i valuti KM, te da se u koordinaciji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH izvrše ispravke odgovarajućih knjiženja, pritom navodeći da je greška nastala pri zatvaranju stanja u Ministarstvu finansija i trezora i dr.

Imajući u vidu sve činjenice konstatovane u izvještaju popisne komisije, odnosno nepouzdanost u potvrđivanju usklađenosti stvarnog stanja potraživanja s iskazanim knjigovodstvenim stanjem i dalje ostaje pitanje tačnosti predmetnih pozicija iskazanih u finansijskim izvještajima.

Također, revizijom je utvrđeno da su u izvještaju o popisu potraživanja prezentovani podaci odvojeno za sjedište Ministarstva i za DKP BiH, bez da je dato obrazloženje i analiza iskazanog stanja ukupno po svakoj analitičkoj poziciji.

PREPORUKA 16

Prilikom sačinjavanja izvještaja o popisu potrebno je vršiti analizu ukupnog stanja, na nivou institucije, iskazanog po svakoj bilansnoj poziciji, a sve u cilju jasnog, preciznog i tačnog potvrđivanja činjeničnog stanja.

Potraživanja od zaposlenika: Provedenom revizijom utvrđeno je da Ministarstvo ponovno nije raščistilo i riješilo pitanje finansijskih potraživanja od zaposlenih. Nadalje, analizirajući uzroke i razloge dugogodišnjih potraživanja od zaposlenih, utvrdili smo da se uglavnom radi o izvršenim nabavkama bez prethodne saglasnosti sjedišta Ministarstva i drugim nepoštivanjima internih pravila i procedura (troškovi reprezentacije i slično). Ured za reviziju je mišljenja kako su ovakve finansijske aktivnosti nedopustive i ukazuju na određene slabosti u sistemu internih kontrola. U razgovoru sa predstavnicima Ministarstva smo saznali da se ovdje dijelom radi i o zaposlenicima (diplomatskom osoblju koje imenuje Predsjedništvo) koji jednostavno nisu poštivali interna pravila i procedure operativnog poslovanja DKP mreže.

PREPORUKA 17

Potrebno je izvršiti detaljnu analizu svih potraživanja od zaposlenih (sadašnjih i bivših), utvrditi opravdanost takvih potraživanja te preduzeti konkretne mjere u cilju naplate istih. Nadalje, trebalo bi kreirati takav sistem koji bi preventivno spriječio i onemogućio ovakve pojave ubuduće.

Popis obaveza: Za popis obaveza sačinjeni su posebni izvještaji o popisu, za sjedište Ministarstva i DKP mrežu BiH u čijem prilogu su tabelarni pregledi obaveza. Uvidom u sačinjeni

izvještaj može se konstatovati da je izvršeno kratko i šturo tekstualno obrazloženje iskazanih stanja po četvorocifrenim kontima. Popisom nisu konstatovana stanja na analitičkim pozicijama obaveza, niti su iskazana ukupno stanja po kontima na nivou institucije. Popis obaveza za sjedište i DKP mrežu Ministarstva je sastavljen u formi tabele koja ne sadrži podatke o knjigovodstvenim ispravama na osnovu kojih su iste evidentirane. Imajući u vidu činjenicu da je popisna komisija konstatovala na određenim pozicijama obaveza dugovna stanja, što nije u skladu sa prirodom konta, isto dovodi do stvaranja iskrivljene slike ukupnog stanja sredstava na kontu, odnosno stanje obaveza iskazano na nivou Ministarstva nije tačno. Na osnovu navedenog možemo konstatovati da ponovo nije u potpunosti postignuta osnovna svrha popisa, a to je utvrđivanje stvarnog stanja obaveza sa iskazanim knjigovodstvenim stanjem.

Kako bi se riješio dugogodišnji problem postojećih salda i osnovanosti knjiženja na određenim kontima Centralna popisna komisija je dala preporuke radnji koje je potrebno preduzeti i realizovati najkasnije do 30.9.2022. godine, a kako bi se stanje novčanih sredstava potraživanja i obaveza na 31.12.2022. godine svelo na realno, bez neriješenih stanja iz prethodnih godina.

PREPORUKA 18

Potrebno je, prilikom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštovanje računovodstvenih pravila i principa kako bi iskazana salda na bilansnim pozicijama bila tačna i odražavala stvarno stanje.

6. ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽOVANIH OSOBA

Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu, Ministarstvu je odobreno 520 zaposlenih. Prema informacijama iz Odsjeka za pravne i kadrovske poslove, na 31.12.2021. Ministarstvo je imalo 491 zaposlenu osobu, od kojih 224 u sjedištu, a 246 u DKP mreži. Zbog čestih fluktuacija zaposlenih, uočena su određena odstupanja u broju zaposlenih u odnosu na evidencije kojima raspolaže Odsjek za finansije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovano je ukupno 658 radnih mjesta od čega su 288 radna mjesta sistematizovana u sjedištu, a 370 radnih mjesta u DKP mreži. Putem ugovora o djelu, u Ministarstvu je angažovano 30 osoba.

PREPORUKA 19

Zbog velike fluktuacije zaposlenih potrebno je osigurati ažurno vođenje evidencija kako bi se stvorili uslovi da Ministarstvo u bilo kojem trenutku raspolaže informacijom o tačnom broju zaposlenih sa statusom svake zaposlene osobe.

Prijem u stalni radni odnos: U 2021. godini u Ministarstvu je radni odnos na neodređeno radno vrijeme putem javnog konkursa zasnovalo devet državnih službenika. Prijem istih je izvršen na osnovu člana 21. Zakona o državnoj službi BiH. Agencija za državnu službu je donijela rješenja o postavljenju. Veći dio gore navedenog broja zaposlenih je u prethodnom periodu bio angažovan u Ministarstvu na osnovu ugovora o djelu ili ugovora na određeno radno vrijeme.

Postupcima revizije smo uočili da je za dva državna službenika prijem na neodređeno vrijeme izvršen nakon godinu dana od dana raspisivanja javnog oglasa za radna mjesta Viši stručni saradnik za pisarnu i Viši stručni saradnik za arhiv i dokumentaciju (oglas raspisan u 10. mjesecu 2020. godine, a rješenje o postavljenju doneseno 01.09.2021. godine za jednog

državnog službenika, odnosno 04.10. 2021. godine za drugog državnog službenika). Prema dobijenom obrazloženju, razlog navedenog prijema godinu dana od dana raspisivanja javnog konkursa jeste prolazak sigurnosnih provjera koje vrši Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, a u skladu s odredbama Zakona o zaštiti tajnih podataka. Napominjemo da sigurnosne provjere u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka prema članu 30, traju 90 dana, odnosno 120 dana u specijalnim slučajevima što ovom prilikom očito nije ispoštovano.

Kandidati s rang-liste uspješnih kandidata bili su predmet sigurnosnih provjera prije okončanja postupka izbora najuspješnijeg kandidata. Po predmetnom konkursu, jedan od uslova za postavljenje navedenih državnih službenika su potrebne tri godine radnog iskustva što su zaposleni na tim pozicijama dokazali potvrdama koje im je izdalo samo Ministarstvo. Priloženim potvrdama o radnom iskustvu dokumentovano je da je jedna osoba bila zaposlena po ugovoru o djelu na poslovima visoke stručne spreme i ostvarila tri godine, šest mjeseci i 14 dana radnog iskustva – dakle, kompletno radno iskustvo stekla u Ministarstvu u kojem je naposljetku i zaposlena. Druga je osoba, osim obavljenog pripravničkog staža van sjedišta Ministarstva (u Ambasadi Libije u BiH) priložila i potvrdu Ministarstva kojom dokazuje da je ostvarila dvije godine, osam mjeseci i 24 dana na poslovima visoke stručne spreme kombinacijom ugovora o djelu i ugovora o radu na određeno radno vrijeme. Također smo uočili da su dvije osobe iz Kabineta ministricice i jedna osoba iz Kabineta zamjenika ministra bile zaposlene po ugovoru o radu u 2020. godini na radnim mjestima savjetnika i tehničkog sekretara u Kabinetu ministricice te tehničkog sekretara u Kabinetu zamjenika ministra, da bi, putem javnog konkursa, zasnovale radni odnos na neodređeno radno vrijeme sa statusom državnih službenika.

Zapošljavanje na određeno radno vrijeme: Prema informacijama iz Ministarstva, radni odnos na određeno vrijeme zasnovale su 33 osobe od kojih je 12 pripravnika. Za prijem pripravnika u radni odnos raspisan je javni konkurs te su, po njegovom okončanju i izboru najuspješnijih kandidata, zaključeni ugovori o radu na period od po godinu dana. Preostali ugovori o radu zaključeni su za četiri savjetnika u Kabinetu ministricice (do isteka mandata ministricice), jednog tehničkog sekretara u Kabinetu zamjenika ministra (također se vremenski period ugovora veže za mandat zamjenika), tri ambasadora i jednog generalnog konzula koji su imenovani odlukom Predsjedništva, jednog državnog službenika za što je raspisan javni oglas do povratka odsutnog djelatnika s porodijskog odsustva, te 11 zaposlenika. Za zaposlenike su zaključeni ugovori o radu i isti su produžavani na period od po tri mjeseca (s prekidima od par dana između ugovora) bez raspisivanja javnog oglasa.

Revizionim postupcima smo utvrdili da je većina zaposlenih bila angažovana i u 2020. godini te da se njihov angažman na duži vremenski period svakako ne može smatrati privremenim karakterom. Ministarstvo je, uz prethodno dobijeno mišljenje Ministarstva finansija i trezora BiH, 12.04.2022. godine uputilo zahtjev Vijeću ministara BiH za davanje saglasnosti za zanzavljanje devet radnih mjesta zaposlenika.

PREPORUKA 20

Ministarstvo je dužno angažman osoba putem ugovora o radu na određeno vrijeme provoditi u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH, rukovodeći se principima zakonitosti i transparentnosti.

Obavljanje poslova drugog radnog mjesta: Tokom 2021. godine, 14 osoba je obavljalo poslove drugog radnog mjesta u sjedištu Ministarstva i 15 osoba u DKP mreži - većinom poslove otpravnika poslova. Revizionim postupcima smo uočili da se određen broj obavljanja poslova drugog radnog mjesta u sjedištu odnosi na vrlo značajna i rukovodeća radna mjesta poput pomoćnika ministra, sekretara Ministarstva i sl. Osobe koje su obavljale poslove drugog radnog mjesta na značajnim pozicijama iste su obavljale na osnovu odluke o prijenosu

ovlaštenja. U obrazloženju navedene odluke, kao osnova za navedeno postupanje navodi se član 61. stav 1. i 2. Zakona o upravi²⁶ i član 13. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva vanjskih poslova²⁷.

Tokom 2021. godine 11 osoba je obavljalo poslove na osnovu Odluke o prijenosu ovlaštenja od kojih je za šest osoba izvršeno vertikalno pomjeranje, odnosno na poslove radnog mjesta višeg ranga, a za pet osoba horizontalno pomjeranje, tj. na poslove radnog mjesta istog ranga. Tako je npr. po vertikalnom pomjeranju šef odsjeka-ministar savjetnik u Odsjeku za mir i sigurnost ovlašten da obavlja poslove iz nadležnosti sekretara u Ministarstvu (navedena osoba koja je obavljala poslove sekretara u međuvremenu je imenovana na poziciju ambasadora u Norveškoj, a poslove sekretara je nastavila obavljati druga osoba u 2022. godini također po ovlaštenju). Nadalje, šef Odsjeka-ministar savjetnik u Odsjeku za Sjevernu i Južnu Ameriku, Australiju, Japan i Oceaniju u Sektoru za bilateralne odnose je po ovlaštenju obavljao poslove pomoćnika ministra u Sektoru za bilateralne odnose, zatim šef odsjeka - ministra savjetnika u Odsjeku za EU također po ovlaštenju ministrice obavlja poslove pomoćnika ministra u Sektoru za multilateralne poslove. Za navedena postupanja ministrica je donijela odluke o prijenosu ovlaštenja i iste traju sve do izbora osobe za konkretno upražnjeno radno mjesto u skladu sa zakonskim propisima (a za koje još uvijek nije raspisan javni konkurs). Uvidom o dokumentaciju utvrdili smo da su pojedina rješenja o prijenosu ovlaštenja donesena još u 2019, 2020, 2021. i čak nastavljana u 2022. godini.

Isplata naknade za obavljanje poslova drugog radnog mjesta u sjedištu se vršila putem isplate novčane nagrade-stimulacije budući da je Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu državnih službenika za obavljanje poslova drugog radnog mjesta u institucijama BiH iz juna 2009. godine definisano da se naknada za privremeno obavljanje poslova drugog državnog službenika može odobriti samo u slučaju kada je raspisan konkurs za popunjavanje konkretnog radnog mjesta i pribavljena saglasnost Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine. Naknada državnom službeniku koji privremeno obavlja poslove drugog državnog službenika, za konkretno nepopunjeno radno mjesto, može se isplaćivati najduže tri mjeseca. Izuzetno, naknada se može isplaćivati i duže od tri mjeseca ako se radi o obavljanju poslova drugog radnog mjesta, kao privremena zamjena državnog službenika zbog bolovanja ili porodiljskog odsustva, u skladu sa zakonom. U Ministarstvu obavljanje poslova drugih radnih mjesta traje duži vremenski period (pored upitne pravne zasnovanosti) te smatramo kako isto utiče na uspostavljanje kvalitetnog sistema internih kontrola kao i osiguranje kontinuiteta u poslovima Ministarstva. Navedeno također može imati za posljedicu obavljanje poslova u smanjenom kapacitetu te upitnosti mogućnosti obavljanja dva radna zadatka. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta treba i može se eventualno koristiti u iznimnim/specifičnim slučajevima i za vrlo kratak vremenski period, pogotovo imajući u vidu da se radi o vrlo važnim pozicijama u Ministarstvu. Prema dostupnim informacijama, Ministarstvo je tek 12.04.2022. godine tražilo mišljenje od Ministarstva finansija i trezora BiH, a vezano za znavljanje radnih mjesta rukovodećih državnih službenika: sekretar ministarstva i dva pomoćnika ministra u Sektoru za bilateralne odnose i Sektoru za multilateralne odnose. Sve navedeno ukazuje na to da Ministarstvo nije pravovremeno preduzimalo aktivnosti po pitanju raspisivanja javnih konkursa za popunjavanje navedenih radnih mjesta, stoga ovakav način kadrovskog popunjavanja smatramo neprihvatljivom praksom posebno na duži vremenski period.

²⁶ koji definiše da: „Organom uprave rukovodi rukovodilac. Rukovodilac organa uprave predstavlja organ uprave, organizuje i osigurava zakonito i efikasno obavljanje poslova, donosi propise i izdaje druge akte za koje je ovlašten i preduzima druge mjere iz nadležnosti organa uprave, te odlučuje u skladu sa zakonom o pravima, obavezama i odgovornostima državnih službenika i zaposlenika u vršenju službe“

²⁷ prema kojem pomoćnici ministra i rukovodioci ostalih osnovnih organizacionih jedinica organizuju rad tako da se isti nesmetano odvija i u slučaju njihove odsutnosti. Navedeni član također definiše da u slučaju privremene odsutnosti rukovodioca osnovne organizacione jedinice zamjenjuje ga osoba koju odredi ministar u saradnji sa zamjenikom ministra i sekretarom

PREPORUKA 21

Ministarstvo je obavezno upražnjene pozicije, posebno rukovodećih državnih službenika, popuniti u skladu sa zakonskom legislativom koja reguliše proces zapošljavanja.

Odsustvo iz državne službe - neplaćeno odsustvo: Pravo na neplaćeno odsustvo regulisano je Odlukom o uslovima za korištenje prava na neplaćeno odsustvo i na rad sa skraćenim radnim vremenom²⁸. U 2021. godini na neplaćenom odsustvu evidentirano je 12 zaposlenih (broj bez osoba koje su na neplaćenom odsustvu radi školovanja). Razlozi neplaćenog odsustva su imenovanja na pozicije savjetnika članova Predsjedništva, imenovanja na funkcije ambasadora, obavljanje poslova u drugim organima vlasti i sl.

U 2021. godini rukovodeći državni službenik - pomoćnik ministra u Sektoru za multilateralne odnose je, prije odlaska na imenovanu funkciju (odlukom Predsjedništva BiH imenovan za ambasadora BiH u Kraljevini Holandiji) interno premješten (na osnovu osobnog zahtjeva) na niže radno mjesto šefa Odsjeka-ministra savjetnika u Odsjeku za ekonomsku multilateralu uz mišljenje Agencije za državnu službu BiH. Članom (3) Odluke o uslovima za korištenje prava na neplaćeno odsustvo i na rad sa skraćenim radnim vremenom pravo na neplaćeno odsustvo po sili zakona nastupa u slučaju kada je državnom službeniku, koji nije rukovodeći državni službenik, potvrđena kandidatura za javnu funkciju na koju se bira direktno ili indirektno u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu vlasti ili je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu vlasti na bilo kojem nivou u BiH. Posljedica navedenog internog premještaja s više na nižu poziciju je stvaranje uslova za korištenje statusa neplaćenog odsustva, odnosno prava na povratak zaposlenog u matičnu instituciju poslije isteka mandata. Navedenom odlukom također je definisano ograničenje prema kojem rukovodeći državni službenik ne može koristiti pravo na neplaćeno odsustvo po navedenom osnovu, što jasno ukazuje na motiv internog premještaja s rukovodećeg na niže radno mjesto.

Prelazak zaposlenika u državne službenike: U 2021. godini dva zaposlenika koja su prethodno bila u radnom odnosu na neodređeno u Ministarstvu su putem javnog konkursa zaposleni sa statusom državnih službenika. Jedan od njih je po ovlaštenju obavljao poslove višeg stručnog saradnika za pisarnicu u Odsjeku za opće poslove, arhiv i dokumentaciju u Sektoru za opće poslove, počevši od 01.01.2020. godine do donošenja odluke o prestanku ovlaštenja. Od 03.02.2021. godine ima status državnog službenika i raspoređen je na radno mjesto I sekretar u Odsjeku za imunitete i privilegije u Odjelu za diplomatski protokol. Drugi državni službenik je potrebno radno iskustvo dokazao potvrdom o obavljanju poslova visoke stručne spreme u Ministarstvu. Imajući u vidu navedeno, dovodimo u pitanje mogućnost efikasnog istovremenog obavljanja poslova na dva radna mjesta te način vođenja evidencija o obavljanju istih.

Penzionisanje državnih službenika i uposlenika: Prema Zakonu o radu u institucijama BiH i Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH, radni odnos prestaje kada zaposlenik navršši 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja ili 40 godina staža osiguranja, nezavisno od godina života – danom donošenja rješenja. Prema raspoloživim podacima utvrdili smo da je određeni broj imenovanih osoba (ministrice i određeni broj ambasadora) i dalje u radnom odnosu, iako su stekli gore navedene uslove za odlazak u penziju.

Prestanak radnog odnosa: Radni odnos je sa 31.12.2021. godine prestao za 22 osobe. Razlozi prestanka u sjedištu su odlasci u mirovinu, prekid radnog odnosa radi smrti zaposlenog i

²⁸ Odluka VM broj 85/13 od 25.04.2013. godine

sporazumni prekidi radnog odnosa. Prestanak radnog odnosa u DKP-u se odnosi na šefove DKP-ova na osnovu odluka Predsjedništva BiH.

Suspenzije: Za jednu osobu zaposlenu u Misiji BiH pri EU u Briselu je 11.10.2021. godine doneseno Rješenje o suspenziji kojim je određeno da zaposlena osoba prima puni iznos plaće do okončanja krivičnog postupka.

Ugovori o djelu: Izdaci na osnovu ugovora o djelu u 2021. godini su realizovani u neto iznosu od 239.371 KM. U odnosu na 2020. godinu navedeni izdaci su veći za 108.929 KM, što je, između ostalog, posljedica većeg broja angažmana za 11 osoba u odnosu na prethodnu. U toku godine putem ugovora o djelu bilo je angažovano ukupno 30 izvršilaca. Odobrena sredstva za ugovore o djelu za 2021. godinu iznosila su 80.000 KM te su dodatna sredstva u iznosu od 170.000 KM osigurana kroz prestrukturisanje, a izdaci po ovom osnovu isplaćeni su na mjesečnom nivou u rasponu od 1.000 - 2.000KM.

Uvidom u određeni broj ugovora utvrdili smo da su zaključeni za poslove koji većim dijelom, prema opisu poslova, odgovaraju sistematizovanim radnim mjestima. Ugovori se zaključuju na period od po mjesec dana ili na period od po tri mjeseca, ali se isti obnavljaju po isteku te se na taj način angažman produžava tokom više godina. Za 20 osoba angažman je trajao većim dijelom godine u kontinuitetu. Iznos isplaćenih naknada kreće se u rasponu od 200-2.000 KM, a za najveći dio angažovanih osoba isplaćuje se iznos od po 800 KM.

Angažovanje osoba na osnovu ugovora o djelu se provodi duži vremenski period i za poslove koji nisu privremenog karaktera.

Za angažman jedne osobe isplaćuje se mjesečna naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 2.000 KM počev od marta 2021. godine. Navedena osoba je bila u dugogodišnjem radnom odnosu u Ministarstvu nakon čega je

stekla uslove za odlazak u penziju i istu ostvarila, a poslije kraćeg vremena angažovana po ugovoru o djelu za obavljanje stručno-konsultantskih usluga za praćenje, izvještavanje i sačinjavanje analiza izvještaja po aktuelnim pitanjima iz područja finansija.

Napominjemo da je neprihvatljiva praksa ponovnog angažovanja osobe koja je ispunila zakonske uslove za odlazak u penziju, posebno u dužem vremenskom periodu, istu ostvarila zajedno sa svim zakonski pripadajućim pravima, te ponovo angažovana putem ugovora kod istog poslodavca. Ovakva praksa posebno je problematična ako uzmemo u obzir da se radi o javnom sektoru koji se finansira novcem poreznih obveznika, te visoku stopu nezaposlenosti u BiH. Ukoliko je zaista postojala opravdana potreba za angažovanjem zaposlenika na to radno mjesto, smatramo kako je na vrijeme to trebalo uobziriti. Značajniji iznos naknade za ugovore o djelu (1.992 KM) isplaćuje se počev od februara za obavljanje poslova održavanja redovnih kontakata s predstavnicima Ministarstva odbrane i Ministarstva sigurnosti u cilju saradnje u predmetnim područjima, ažuriranja liste međunarodnih (bilateralnih i multilateralnih) ugovora, sporazuma i memoranduma iz područja odbrane i sigurnosti, održavanja sastanaka s relevantnim predstavnicima ambasada i međunarodnih organizacija te obavljanje ostalih zadataka prema nalogu Kabineta. Međutim, u okviru Ministarstva djeluje određeni broj sektora i odjela (koji su popunjeni prema važećoj sistematizaciji) čiji opis poslova odgovara navedenim poslovima iz konkretnog ugovora o djelu.

Dakle, određen broj ugovora zaključen je tokom cijele godine sa kraćim prekidima što nam prvenstveno ukazuje na to da se ne radi o kratkoročnom angažmanu i obavljanju jednokratnih konkretnih poslova za koje bi izvršioci posla dobili ugovorenu naknadu (što je ujedno i karakteristika ugovora o djelu) nego da se radi o cjelogodišnjem angažmanu za koji se isplaćuju mjesečni iznosi - odnosno plaće. Ugovori o djelu zaključuju se samo za konkretne jednokratne poslove koji u svojoj suštini odgovaraju karakteristikama ugovora o djelu (to ne mogu biti

poslovi koji imaju kontinuitet niti poslovi radnog mjesta). Smatramo da angažmani putem ugovora o djelu u javnom sektoru predstavljaju netransparentan način zapošljavanja, s obzirom na to da se ne pružaju jednake šanse svima koji su zainteresovani za posao. Također, stvara se mogućnost favorizovanja osobe na raspisanom javnom konkursu koja je već prethodno bila angažovana putem ugovora o djelu na određenoj poziciji, u odnosu na one osobe koje se po prvi put prijavljuju – što pokazuje dosadašnja praksa kako u Ministarstvu tako i u drugim institucijama BiH. Napominjemo kako je angažovanje na osnovu ugovora o djelu konstantno prisutno u dužem vremenskom periodu i pored preporuka datih u prethodnim revizionim izvještajima.

PREPORUKA 22

Preporučujemo Ministarstvu da u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu područje obligacionih odnosa ugovore o djelu zaključuje u iznimnim i opravdanim slučajevima i to za konkretne poslove koji se javljaju povremeno.

7. JAVNE NABAVKE

Ministarstvo je za 2021. godinu, u skladu sa odlukama o privremenom finansiranju, donosilo privremene planove javnih nabavki po kvartalima, koji su tokom perioda mijenjani i dopunjavani u skladu s potrebama institucije. Objavljeni planovi sadrže podatke samo o planiranim nabavkama u sjedištu Ministarstva. U 2021. godini nije bilo prezentovanih planova javnih nabavki u DKP BiH, a koji su u skladu sa važećim propisima sastavni dio plana nabavki Ministarstva. Odlukom ministricе formirana je komisija koja provodi postupke javnih nabavki u Ministarstvu. Pregled realizacije zaključenih ugovora/okvirnih sporazuma objavljen je na web stranici Ministarstva. Uslovi i način dodjele ugovora za javne nabavke roba, radova i usluga koji se dodjeljuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima je definisan Pravilnikom²⁹ koji je Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva, a uz prethodnu saglasnost Agencije za javne nabavke BiH donijelo u septembru 2015. godine.

Prema prezentovanim podacima tokom revizije, Ministarstvo je provelo 22 postupka javnih nabavki. Od navedenog broja, Ministarstvo je u 2021. godini provelo dva otvorena postupka ukupne vrijednosti 475.000 KM bez PDV-a, dva konkurentna postupka u vrijednosti od 21.322 KM bez PDV-a, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja u vrijednosti od 18.000 KM bez PDV-a. Osim navedenog, Ministarstvo je putem direktnog sporazuma izvršilo nabavke u vrijednosti od 41.224 KM bez PDV-a. U navedeni izvještaj nisu evidentirani postupci o nabavkama provedenim u DKP mreži, jer, prema prezentovanim podacima, nijedan DKP BiH nije dostavio izvještaj o dodijeljenim ugovorima u 2021. godini.

Na osnovu pregledanih procedura javnih nabavki vezanih za nabavku usluge posredovanja u

Ministarstvo ni u 2021. godini nije osiguralo da se postupci nabavki pokreću blagovremeno, da se u cijelosti poštuju odredbe zaključenih ugovora, te nije osiguralo pouzdano praćenje realizacije zaključenih ugovora.

prodaji avionskih karata (400.000 KM), nabavku službenih automobila sistemom lizinga (cca 97.000 KM), nabavku usluga servisiranja i održavanja motornih vozila (25.000 KM), nabavku usluge brze pošte (postupak nije okončan), nabavku

usluga održavanja sistema za upravljanje dokumentima OWIS (18.000 KM), kao i praćenja realizacije zaključenih ugovora o izvođenju radova, adaptaciji i natkrivanju atrija u sjedištu

²⁹ Pravilnik o ugovorima koji se dodjeljuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima i misijama BiH, Službeni glasnik BiH, broj 84/15

Ministarstva (607.490 KM), nabavke mrežne opreme i nabavke usluge interneta uočili smo sljedeće:

Na osnovu izvršene revizije, navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tokom revizije procesa javnih nabavki:

- Procesom revizije uočeno je da se postupci nabavke ne pokreću blagovremeno (naprimjer nabavke goriva, brze pošte, aviokarte i slično). S obzirom na to da i prema ranijim iskustvima postupci nabavke određenih roba i usluga u Ministarstvu, zbog čestih žalbi, značajno kasne, Ministarstvo nije osiguralo da se postupci nabavke pokreću blagovremeno, što za posljedicu ima to da se vremenski istekli ugovori koriste i dalje. Napominjemo kako neblagovremeno provođenje javnih nabavki u slučaju kontinuiranih javnih nabavki za posljedicu ima produžetak ugovora s postojećim dobavljačem, što, osim neusklađenosti sa ZJN, otvara i pitanje dovođenja u povoljniji položaj određenih dobavljača, kao i rizik nabavke roba, usluga i radova po nepovoljnijim uslovima nego je to stanje na tržištu.
- Ministarstvo u svim slučajevima ne poštuje odredbe zaključivanja ugovora. Uvidom u dokumentaciju možemo konstatovati da je obavještenje o izboru najpovoljnijeg dobavljača za nabavku usluga goriva poslano 18.01.2022. godine. Po isteku zakonom definisanog roka Prijedlog okvirnog sporazuma je 14.02.2022. godine upućen izabranom ponuđaču na potpis. I pored činjenice da je ranije važeći ugovor za nabavku goriva istekao polovinom novembra 2021. godine do momenta obavljanja završne revizije (zaključno sa 6.4.2022. godine) okvirni sporazum sa izabranim dobavljačem nije potpisan. Ministarstvo i dalje koristi usluge ranije izabranog dobavljača.
- Na nivou Ministarstva nije osigurano pouzdano praćenje realizacije zaključenog ugovora, po svim aspektima (vremenski, vrijednosno i količinski). Procesom revizije uočeno je da je zaključen ugovor za nabavku brze pošte vrijednosno istekao tokom 2021. godine. Međutim, postupak nabavke je pokrenut tek po saznanju da je ugovorena vrijednost prekoračena i isti je u momentu obavljanja završne revizije još u toku. Ministarstvo je nastavilo koristiti uslugu ranije izabranog dobavljača, tako da je u 2022. godini (zaključno sa 24. martom) za korištenje ovih usluga plaćeno 44.598 KM.
- Na osnovu odluke o pokretanju postupka javne nabavke aviokarata pokrenut je otvoreni postupak nabavke čija je ukupna planirana vrijednost 400.000 KM bez PDV-a na godišnjem nivou. Postupcima revizije utvrđeno je da: nabavka nije blagovremeno pokrenuta (pokrenuta je dva mjeseca prije isteka važećeg okvirnog sporazuma), odluka o izboru najpovoljnijeg dobavljača nije dostavljena ponuđačima u roku od sedam dana od dana donošenja (odluka o izboru donesena 27.10.2020. godine, a ponuđačima putem faksa dostavljena 18.11.2020. godine), na internetskoj stranici nisu objavljeni osnovni elemente ugovora.
- Uvidom u realizaciju zaključenog ugovora za sanaciju krova Kulturno-informativnog centra u Zagrebu, možemo konstatovati da nije osigurano praćenje svih odredbi zaključenog ugovora. S obzirom na to da je zaključenim ugovorom definisan rok za završetak radova, prema predloženoj dokumentaciji, kontrola nad poštivanjem ove ugovorene obaveze nije osigurana. Dostavljeni dokument sa nazivom: građevina: opis radova, koji se smatra građevinskim dnevnikom, nema datuma kada su izvedeni radovi, što je osnovni parametar za praćenje dinamike/realizacije radova.

PREPORUKA 23

Potrebno je detaljno analizirati sve uočene slabosti vezane za javne nabavke te dodatno unaprijediti sistem internih kontrola procesa javnih nabavki.

Procesom revizije pojedinačnih, značajnijih postupaka javnih nabavki, utvrdili smo sljedeće nepravilnosti i nedostatke:

7.1. Nabavka usluga održavanja vozila

Prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku usluga održavanja vozila pokrenut je postupak u januaru 2021. godine, podjelom na pet lotova. Podjela na lotove je vršena prema tipu vozila. Izbor dobavljača je izvršen samo za jedan lot – održavanje VW vozila, te je postupak ponovljen. Analizirajući predmetni postupak nabavke, može se konstatovati da je u prvom postupku potencijalni ponuđač uputio prigovor na tendersku dokumentaciju, ističući da je ista diskriminirajuća, jer se traži da ponuđač ima na raspolaganju originalni dijagnostički uređaj za dijagnosticiranje kvara na motornom vozilu, izdanu od generalnog zastupnika ili ovlaštenog trgovca za marku vozila. Ministarstvo je predmetni prigovor ocijenilo kao neosnovan i proslijeđen je Uredu za razmatranje žalbi. Zbog neuplaćene takse Ured za razmatranje žalbi prigovor nije razmatrao. U ponovljenom postupku koji je pokrenut u septembru, Ministarstvo je po istom osnovu imalo prigovor na tendersku dokumentaciju (od drugog zainteresovanog ponuđača) koji je odbacilo. Predmetnu žalbu je Ured za razmatranje žalbi razmatrao i uvažio, što je rezultovalo poništenjem tenderske dokumentacije i obavještenja o nabavci. Ponovljeni postupak nije okončan u 2021. godini.

PREPORUKA 24

Ministarstvo je dužno tendersku dokumentaciju kreirati na način koji će osigurati primjenu općih principa člana 3. Zakona o javnim nabavkama (ostvarenje aktivne i pravične konkurencije), te na taj način izbjeći mogućnost prigovora na tendersku dokumentaciju u tom segmentu.

Realizacija zaključenog ugovora o izvođenju radova, adaptaciji i natkrivanju atrija u objektu Ministarstva (607.490 KM): Ministarstvo je bilo, po potpisivanju ugovora, u obavezi da 3.3.2021. godine uvede izvođača u posao, a isti je uveden 23.3.2021. godine. Od momenta uvođenja u posao, rok za izvođenje radova je bio 120 dana, tj. do 27.7.2021. godine. Međutim, zbog problema sa obavljanjem poslova nadzora, poslovi do momenta obavljanja završne revizije nisu okončani. Tačnije, zaključenim ugovorom sa nadzorom isti je bio u obavezi da izvrši imenovanje nadzornog organa. Dopisom od 23.02.2021. godine je imenovan samo nadzorni inženjer, uz napomenu da će se ostali članovi imenovati u toku izvođenja radova. Imenovani nadzorni inženjer je usmeno obavijestio Ministarstvo da je smijenjen sa funkcije te je 21.4.2021. godine poslan dopis Zavodu da se imenuje novi član Nadzornog organa. U toku izvođenja radova gradilište je posjetila i Federalna uprava za inspekcijske poslove, koja je izdala Rješenje o postupanju. Zbog „zastoja“ u radu produžen je rok za izvođenje radova do 30.11.2021. godine aneksom ugovora. Novi članovi nadzornog organa su imenovani 22.10.2021. godine tada su nastavljeni radovi na građevini. Prema informacijama dobijenim iz Sektora za nekretnine, izvođač radova u međuvremenu nije prekidao radove, izvodio je radove koji su vidljivi i koje nadzorni organ može naknadno potvrditi po imenovanju. I pored činjenice da je i aneks ugovora istekao (30.11.2021. godine) dodatni aneks nije potpisan i produženje izvođenja radova će dostaviti kroz građevinski dnevnik. Bankarska garancija za dobro izvršenje posla – obavljenih radova je produžena do 31.12.2021. godine, međutim, za avansnu uplatu bankarska garancija nije produžavana. Navedeno pravdaju činjenicom da je izvođač radova do momenta sačinjavanja aneksa ugovora obavio poslove čija je vrijednost veća od danog avansa. U momentu obavljanja završne revizije radovi su okončani, ali obračun konačne situacije nije izvršen. Izvođač radova je u decembru dostavio i privremenu situaciju u vrijednosti od 572.172 KM, koja je i plaćena. *Napominjemo kako na fonu novih informacija glede spora oko vlasništva*

zgrade sjedišta Ministarstva i ulaganja u istu, rukovodstvo Ministarstva treba voditi računa i imati na umu novonastale okolnosti, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.

Nabavka usluga održavanja sistema za upravljanje dokumentima OWIS: Ministarstvo je donijelo odluku o nabavci, pripremlilo tendersku dokumentaciju i tehničku specifikaciju i provelo pregovarački postupak bez objave obavještenja. Osnova za primjenu pregovaračkog postupka je ispunjena u skladu sa članom 21. stav c) ZJN-a. Ministarstvo posjeduje sistem za upravljanje dokumentima – OWIS koji je implementirala firma ORKA d.o.o. koja je vlasnik softverskog koda. Vlasništvo se dokazuje rješenjem u kojem je navedeno da je ponuđač kod Instituta za intelektualno vlasništvo BiH zaštitio softver, te je jedini ovlašteni ponuđač za tražene usluge. Procijenjena je vrijednost nabavke u iznosu od 18.000,00 KM bez PDV-a. Iznos procijenjenih sredstava za potrebe projekta je definisan na osnovu ranijeg iskustva u održavanju ovog sistema kao i potreba da se uradi optimizacija i nadogradnja aplikacije što je uticalo na određeno povećanje vrijednosti. Ugovor sa izabranim dobavljačem je zaključen 11.6.2021. godine u iznosu od 21.060 KM sa PDV-om na period od 12.6.2021. do 12.6.2022. godine. Istim nisu precizirane zaštitne mjere niti kaznene odredbe u slučaju neizvršenja ili nepotpunog izvršenja ugovorenih obaveza od strane izabranog dobavljača.

PREPORUKA 25

Ministarstvo treba Ugovorom definisati zaštitne mjere uključujući naknadu štete u slučaju nekvalitetnog izvršenja ugovorenih usluga.

Usluge interneta: Ministarstvo za potrebe sjedišta plaća mjesečni zakup rezervnog Internet linka kapaciteta 30 Mbps. Faktura u iznosu od 1.551 KM sa PDV-om za usluge rezervnog Internet linka se realizuje na osnovu ugovora zaključenog 2008. godine. Ugovoreni kapacitet od 4 Mbps nije mijenjan novim ugovorom niti aneksom ugovora, nego je ponuđač samostalno povećavao kapacitet predmetnog linka. Neprovođenje procedure nabavke internet usluga, gdje cijena usluge nije mijenjana 14 godina, može biti neekonomično.

PREPORUKA 26

Ministarstvo treba provoditi proceduru nabavke usluga interneta i zanoviti stare ugovore.

Nabavka službenih automobila putem lizinga: U toku 2021. godine Ministarstvo je nabavilo dva službena automobila za Misiju BiH pri EU u Briselu (Volkswagen Passat Berline) čija nabavna vrijednost iznosi 24.442 EUR na 48 mjesečnih rata i Generalni konzulat BiH Štuttgart (Audi A4) čija nabavna vrijednost iznosi cca 25.500 EUR na 36 mjesečnih rata. Po riječima zaposlenih, sredstva za ove namjene su osigurana u okviru budžetske pozicije konta 613622 – Unajmljivanje vozila.

Napominjemo da ovakvim načinom rada tj. vršenjem nabavki putem lizing sistema, Ministarstvo stvara obaveze koje mogu izaći izvan okvira planiranog budžeta – posebno ako se radi o značajnijim nabavkama.

PREPORUKA 27

Ministarstvo treba prilikom nabavki sistemom lizinga obavezno konsultovati i konkretno dogovoriti takve aktivnosti sa Ministarstvom finansija i trezora u cilju izbjegavanja stvaranja obaveza izvan planiranih okvira.

8. OSTALO

8.1. IT revizija

Ministarstvo ima kompleksan i prostorno raspoređen informacioni sistem koji se sastoji od više fizički i logički odvojenih segmenata, sa različitim tipovima komunikacija i baza podataka. Odsjek za informatiku i telekomunikacije djelimično je popunjen stručnim kadrovima, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na pozicije sa visokom školskom spremom. Budžetom nisu predviđena sredstva za obuke IT osoblja. Prethodno, između ostalog, zahtijeva povremeno angažovanje eksternih pružatelja usluga za administraciju i održavanje postojećih segmenata sistema. Postojeći domen kontroleri su ranije migrirani na virtuelizovanu platformu za koju se također vrši eksterno održavanje. Ministarstvo nema zaključen stalni ugovor o održavanju spomenute platforme nego vrše direktne pozive kada se ukaže potreba za održavanjem. Budžetska sredstva u 2021. godini za održavanje vitalnih dijelova informacionog sistema su bila raspoloživa. Dokument okvirnog budžeta kreiran na trogodišnjoj osnovi obuhvata veći dio zastarjele kompjuterske opreme. Mrežna oprema je jednim dijelom zanavljena u 2021. godini. Svi potrebni informacioni sistemi u DKP-ovima su povezani sa Agencijom za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine, Ministarstvom sigurnosti BiH, i sa sjedištem Ministarstva. U okviru sistema upravljanja dokumentima izvršeno je povezivanje 56 DKP-ova, tako da prijem i otprema dokumenata u DKP ide kroz DMS sistem. Putem DMS sistema urađena je još jedna nezavisna baza podataka svih međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine koja sadrži sve potpisane ugovore. Pored navedenog, završene su aktivnosti migracije elektronske knjige ulaznih faktura za diplomatsko-konzularna predstavništva i u toku su aktivnosti migracije knjige putnih naloga za sve DKP-ove.

Web stranica: Ministarstvo je donijelo Odluku o načinu funkcionisanja homepage Ministarstva (Odluka), koja propisuje objavu podataka na istoj. Konzularne informacije se većim dijelom nalaze na web stranici sjedišta, a specifični obrasci se nalaze na web stranicama ambasada i konzulata. U procesu revizije je uočeno da se određeni sadržaji (nabavke, informacije o osoblju u ambasadama i konzulatima i sl.) ne objavljuju pravovremeno. Revidirani su raspoloživi podaci o diplomatskim predstavništvima u Štokholmu, Parizu i Milanu. Uočeno je da predstavništva u Parizu i Milanu nemaju svoje web stranice. Konstatovano je da nedostatak web stranica generalnih konzulata ograničava mogući pristup informacijama koje su od interesa za korisnike usluga konzulata. Početkom 2020. godine pokrenute su aktivnosti na implementaciji nove web stranice sjedišta Ministarstva, sa namjerom da se uradi optimizacija i dopunjavanje sadržaja, a u perspektivi unificiraju web stranice DKP mreže. Kako je u međuvremenu u Odsjeku za komunikacije i informatiku došlo do odliva stručnih kadrova, ove aktivnosti su obustavljene.

PREPORUKA 28

Ministarstvo treba, posebno u uslovima kada značajan broj DKP BiH nema svoju web stranicu, uspostaviti mehanizam za efikasno ažuriranje podataka i unapređenje sistema objave podataka na web stranici.

8.2. Sudski sporovi - imovinsko-pravno pitanje

Ministarstvo, 01.12.2021. godine, zaprima obavijest od strane JP Željeznice Federacije BiH, kojom pošiljalac obavještava da je u zemljišne knjige upisan kao vlasnik objekta i zemljišta ispod objekta u kojem je smješteno Ministarstvo. Istom obavijesti je instituciji ostavljen rok od sedam

dana za upućivanje zahtjeva za zaključenje ugovora o zakupu dijela predmetnog objekta koji koristi Ministarstvo. Rješenjem Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu, broj 065 O DN-16-028 204 od 15.10.2021. uspostavljen je novi ZK uložak broj 513 KO Sarajevo IV, a koji odgovara prethodnom uložku broja ZK 136 SP Sarajevo mahala L, te u istome pravo vlasništva u B listu u korist JP Željeznica Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. sa dijelom 1/1.

Ministarstvo se, u vezi sa navedenom situacijom obratilo Pravobranilaštvu BiH u smislu daljeg postupanja, te preduzimanja potrebnih pravnih radnji. Pravobranilaštvo BiH je aktom broj OI-10-4-U-38121 od 07.03.2022. godine³⁰ obavijestilo Ministarstvo da je postupak po žalbi na rješenje Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu broj 065 O DN-16-028 204 od 15.10.2021. godine, u toku. Ministarstvo je dostavilo i hronološki pregled aktivnosti u vezi sa upisom prava vlasništva na predmetnoj nekretnini. Tokom 2004. godine, Pravobranilaštvo BiH je odbijeno sa zahtjevom da Općina Centar donese rješenje kojim bi se Bosna i Hercegovina odredila kao nosilac prava raspolaganja nad nekretninom. U drugostepenom postupku, 2005. godine, predmetno rješenje je poništeno od strane Federalne uprave za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina, te je predmet vraćen na ponovni postupak. Iste godine Općina Centar će rješenjem odbiti ponovljeni zahtjev Pravobranilaštva BiH, kao i žalbu na predmetno rješenje. Pravobranilaštvo BiH je 30.01.2006. godine podnijelo tužbu u ime Bosne i Hercegovine, a protiv Federalne uprave za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina. Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 U 000541 06 U od 28.09.2010. godine, u pravnoj stvari tužioca Bosne i Hercegovine zastupane po Pravobranilaštvu BiH protiv rješenja tuženog Federalna uprava za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina, broj 05-31-1152/05 od 20.12.2005. godine, tužilac je odbijen sa tužbenim zahtjevom kao neosnovanim.

Služba za zajedničke poslove institucija BiH se dva puta oglasila nenadležnom u vezi sa predmetnim pitanjem, upućujući Ministarstvo da se obrati Komisiji za državnu imovinu Vijeća ministara koja nije odgovorila na upućeni zahtjev Ministarstva.

U vezi sa opisanom situacijom, Ured za reviziju se suzdržava od prejudiciranja ishoda postupka, ali skreće pažnju na potencijalni materijalni rizik koji postupak sa sobom nosi. Napominjemo kako je sjedište Ministarstva na navedenoj adresi (Sarajevo - Musala 2) od njegovog samog osnivanja - gotovo 30 godina. Ministarstvo uredno izmiruje sve komunalne i ostale troškove po pitanju održavanja objekta. Ministarstvo do sada nikada nije plaćalo naknadu za zakup

Neriješeno pitanje prava vlasništva nad objektom – sjedištem Ministarstva – predstavlja potencijalni visoki materijalni, ali i operativni rizik po poslovanje Ministarstva.

predmetnog prostora JP Željeznicama FBiH.

PREPORUKA 29

Revizija preporučuje Ministarstvu da, u saradnji sa svojim zastupnikom po zakonu, preduzme sve potrebne pravne radnje i zakonom propisane pravne lijekove, a sve u cilju zaštite imovinsko-pravnih interesa BiH, odnosno Ministarstva.

³⁰ Imajući u vidu važnost cjelokupne situacije, revizija je stava da je potrebno obuhvatiti i akte iz 2022. godine, a koji će biti predmetom detaljnije analize u reviziji za 2022. godinu.

8.3. Revizija DKP BiH

Procesom revizije obuhvatili smo poslovanje ambasada u Parizu, Štokholmu te generalnom konzulatu u Milanu. Reviziju DKP-a smo obavili u sjedištu Ministarstva.

Ambasada u Štokholmu: Za rad Ambasade u Štokholmu u 2021. godini sa jedinstvenog računa u Minhenu mjesečno su dotirana sredstva u ukupnom iznosu od 364.384 EUR (712.673 KM). Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava, realizovana su sredstva u iznosu od 696.504 KM. Značajnija sredstva su realizovana za isplatu bruto plaća i naknada (215.194 KM), naknade troškova zaposlenih (171.119 KM) troškove unajmljivanja imovine i opreme (175.144 KM), te ugovorene usluge (68.683 KM).

Procesom revizije je utvrđeno kako je Ambasada imala problema oko transfera konzularnih taksi, jer odlukama Udruženja švedskih banaka nije bilo moguće vršiti međunarodne novčane transfere prema zemljama koje se nalaze na EU listama visokorizičnih zemalja za pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, a BiH je tek od listopada 2020. godine odobren izlaz iz obaveze izvještavanja o usklađivanju sa međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (odnosno ne nalazi se na svojoj listi MONEYVAL-a i FATF-a). Sjedište Ministarstva uputilo je Ambasadu da vrši transfer u Frankfurt što funkcioniše sve dok funkcioniše račun CBBH u Frankfurtu. Nakon problema sa računom u Frankfurtu Ambasada u Štokholmu je bila onemogućena da vrši transfer konzularnih taksi zbog čega administrativne takse nisu transferirane od novembra 2021. godine. Ambasada je preduzimala aktivnosti u koordinaciji sa sjedištem Ministarstva na iznalaženju rješenja.

Potrebno je da Ministarstvo, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, nastavi preduzimati aktivnosti na iznalaženju rješenja kako bi se transfer konzularnih taksi pravovremeno odvijao u skladu sa važećim propisima, pri tome vodeći računa o ekonomičnosti, efikasnosti i racionalnom trošenju budžetskih sredstava.

Popis: Ambasada u Štokholmu postupila je u skladu sa uputstvom, imenovana komisija od tri člana je izvršila popis svih stavki koje su od njih zahtijevane. Ambasadorica je prihvatila izvještaj o popisu i isti je uz prateću dokumentaciju blagovremeno (18.01.2022. godine) prosljedila u sjedište Ministarstva. Uvidom u Glavnu knjigu Ambasade u Štokholmu i Izvještaj komisije za usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim stanjem možemo konstatovati da nisu utvrđena odstupanja. Procesom revizije uočeno je sljedeće:

- Prilikom uvida u dokumentaciju vezanu za popis utvrdili smo da isti nije proveden na odgovarajući način. Izvještaj o izvršenom popisu potraživanja i obaveza je sastavljen u formi tabele u sjedištu Ministarstva koja u svim slučajevima ne sadrži podatke o knjigovodstvenim ispravama na osnovu kojih su ista evidentirana. Ovo je posebno bitno kada se radi o potraživanjima iz ranijeg perioda čiji iznosi se prenose iz godine u godinu bez odgovarajuće analize i preduzimanja odgovarajućih mjera. Prema raspoloživim informacijama nismo mogli potvrditi da je popisna komisija provela i dostavila popis potraživanja i obaveza u Ambasadi potpisan od strane članova komisije. Uvidom u glavnu knjigu utvrdili smo da je na određenim kontima evidentirano početno stanje s negativnim saldom što je u suprotnosti s računovodstvenim principima (razgraničeni prihodi na osnovu naplaćenih konzularnih taksi i krediti dati radnicima). Navedena problematika evidentirana je i 2016. godine prilikom revizije DKP-a, međutim, popisna komisija još uvijek nije riješila navedena pitanja.
- Popisna komisija predložila je za otpis jedno vozilo, međutim, Središnja popisna komisija nije prihvatila prijedlog za otpis sredstva s obzirom na to da je sredstvo kasko osigurano i da je potrebno regulisati naplatu štete (naplata štete je ostvarena u 2022. godini).

Plan i programa rada Ambasade u Štokholmu Uredu za reviziju nije predložen.

Ambasada u Parizu: Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava (945.980 KM) realizovana su sredstva u iznosu od 854.332 KM. Značajnija sredstva su realizovana za isplatu bruto plaća i naknada i naknade troškova zaposlenih. U toku 2021. godine naplaćeni konzularni prihodi iznose 86.354 KM. Ambasada BiH u Parizu je smještena u zgradi koju je BiH dobila putem sukcesije od imovine bivše SFRJ sa napomenom kako ista još uvijek nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva – po riječima zaposlenih procedure uknjiženja još uvijek traju.

Revizionim postupcima i pregledom dokumentacije uočili smo kako evidencije troškova reprezentacije i upotrebe korištenja službenih vozila nisu uredne i cjelovite tj. na troškovima reprezentacije nedostaje u svim slučajevima obrazloženje nastanka i povoda troška, a evidencije o korištenju službenog vozila nismo dobili na uvid.

Sugerišemo jačanje sistema internih kontrola u pogledu urednosti, ažurnosti i ustroja računovodstvenih evidencija sve sa ciljem kako bi se mogla utvrditi i kontrolisati namjenska potrošnja javnih sredstava.

Popis: Ambasada BiH u Francuskoj je 17.01.2022. godine dostavila Izvještaj Komisije za popis sredstava i obaveza sa stanjem na 31.12.2021. godine³¹. Uvidom u sačinjeni izvještaj može se konstatovati da nije izvršen popis potraživanja i obaveza na 31.12.2021. godine. Tačnije, prema Uputstvu o popisu Ambasada je bila obavezna izvršiti popis potraživanja i obaveza u valuti plaćanja, odnosno popis svih transakcija za koje posjeduje dokumentaciju kojom se dokazuje potraživanje ili obavezu (kopija fakture, ugovora, platne liste, nalog za službeno putovanje i slično). Nadalje, aktivnosti na popisu nisu okončane blagovremeno, jer je datim Uputstvom komisije za popis u DKP definisan rok za okončanje aktivnosti do 10.01.2022. godine (izuzev aktivnosti na popisu potraživanja i obaveza).

Analizirajući dostavljeni izvještaj možemo konstatovati da je imenovana komisija sačinila Listu prijedloga za rashodovanje osnovnih sredstava u Ambasadi BiH u Parizu u kojoj je predložen otpis sedam stalnih sredstava, navodeći da su zastarjela, neispravna i da se ne koriste. Dat je prijedlog da se izvrši otpis i automobila VOLVO S 60 - vozilo se nalazi na parkingu ispred Ambasade od februara 2021. godine, pritom navodeći da je potreban žuran otpis radi administrativnog regulisanja u Republici Francuskoj, zbog odjave tablica i uklanjanja s parkinga. Međutim, Centralna popisna komisija je, od sedam predloženih, prihvatila prijedlog za otpis samo dva sredstva (sadašnje vrijednost 0 KM), navodeći da za ostala sredstva nije dostavljeno adekvatno obrazloženje za otpis. Predloženi automobil nije otpisan. Nadalje, procesom revizije uočeno je da u poslovnim knjigama Ambasade BiH u Parizu ima evidentiranih potraživanja iz ranijih godina (koja tereti osobni konto zaposlenih), kao i da ima stanja na kontima dugovno/potražno koja nisu u skladu sa prirodom konta. Prema izvedenom stanju Popisne komisije za usklađivanja stvarnog stanja sa knjigovodstvenim ukupne obaveze Ambasadi BiH u Parizu su prikazane dugovno (3.828 KM), što samo govori i potvrđuje da se ne može potvrditi tačnost bilansnih pozicija.

Na 31.12.2021. godine stanje na redovnom računu iznosilo je 104.380 EUR, na konzularnom računu 5.589 EUR i stanje sredstava u blagajni 1.044 EUR. Mjesečne dotacije novčanih sredstava Ambasadi BiH u Parizu iznose 40.306 EUR.

³¹ Akt broj 09-16-1-37295-1/21

Analizirajući stanje računa Ambasade na dan popisa 31.12.2021. godine uočili smo neuobičajeno visok iznos novca na redovnom računu Ambasade (104.380 EUR) te stoga sugeriramo da se izvrši cjelovita analiza sistema dotacija DKP mreži.

Tokom revizije smo uočili kako u Ambasadi nema plana i programa rada kao baznog dokumenta za operativni rad Ambasade. Ambasada BiH u Parizu nema web stranicu.

Generalni konzulat BiH u Milanu: Radom Generalnog konzulata rukovodi generalni konzul, koji je stupio na dužnost u 2019. godini. Za rad Generalnog konzulata u Milanu u 2021. godini sa jedinstvenog računa u Minhenu mjesečno su dotirana sredstva u ukupnom iznosu od 266.800 EUR (521.815 KM). Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava realizovana su sredstva u iznosu od 515.499 KM. Značajnija sredstva su realizovana za isplatu bruto plaća i naknada (169.454 KM), naknade troškova zaposlenih (145.840 KM) te troškove unajmljivanja imovine i opreme (105.086 KM).

Uvidom o dostavljenu dokumentaciju može se konstatovati da je Generalni konzulat u 2021. godini naplatio i transferirao sredstva u ukupnom iznosu od 100.682 EUR. Generalni konzulat BiH u Milanu vrši naplatu konzularnih taksi putem otvorenog konzularnog računa. Konzulat posjeduje uređaj za kartičnu naplatu konzularnih taksi. Međutim, zbog specifičnosti pojedinih korisnika usluga Konzulata u Milanu, dozvoljeno je osobama koje nemaju otvoren bankarski račun u Italiji da konzularne usluge plaćaju u gotovini. Instrukcijom Ministarstva definisane su procedure naplate konzularnih taksi.

Popis: Konzulat u Milanu imenovao je komisiju od tri člana koja je izvršila popis svih stavki koje su od njih zahtijevane. Generalni konzul je prihvatio izvještaj o popisu i isti je, uz prateću dokumentaciju, blagovremeno (11.01.2022. godine) proslijedio u sjedište Ministarstva.

Uvidom u Glavnu knjigu Konzulata u Milanu, izvještaj komisije za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem i izvještaj konzularnog predstavništva o stanju popisa potraživanja i obaveza na 31.12.2021. godine, možemo konstatovati da postoje odstupanja. Tačnije, stanje po popisu konzularnog predstavništva je evidentirano u poslovnim knjigama Konzulata u Milanu, međutim, u Glavnoj knjizi konzulata u Milanu knjigovodstveno su evidentirani i drugi iznosi koji datiraju iz ranijeg perioda.

Procesom revizije uočeno je sljedeće: da je na poziciji ostalih potraživanja stanje (15.332 KM) evidentirano iz ranijeg perioda na osnovu osobnog zaduženja za šest osoba, na poziciji razgraničeni prihod iskazano je stanje na potražnoj strani (38.981 KM) što nije u skladu sa prirodom konta i struktura navedenog stanja nije obrazložena. Također, na poziciji razgraničenih rashoda evidentirano je stanje od 7.550 KM. Prema prezentovanim podacima, riječ je o razgraničenim sredstvima za uknjiživanje stana koji je BiH dobila sukcesijom u Milanu. S obzirom na to da su aktivnosti po ovom osnovu okončane, iste trebaju da se i knjigovodstveno potvrde.

Generalni konzulat BiH u Milanu nema web stranicu.

Opći zaključak na osnovu provedene revizije odabranog uzorka DKP-ova BiH:

Na temelju, u sjedištu Ministarstva obavljene revizije odabranog broja DKP destinacija, i nalaza do kojih smo revizijom došli, smatramo da bi rukovodstvo Ministarstva trebalo preduzeti odgovarajuće aktivnosti za cjelokupnu DKP mrežu u sljedećim segmentima:

- **Plan i program rada:** obavezno sačinjavanje plana i programa rada za svaku DKP destinaciju;
- **Sistem internih kontrola:** jačati sistem internih kontrola u procesu trošenja javnih sredstava sa naglaskom na urednost i cjelovitost prateće dokumentacije (za troškove reprezentacije, upotrebe službenih automobila, itd.) kao i jačati interne kontrole u sistemu prikupljanja i transferiranja prihoda od pružanja konzularnih usluga;
- **Sistem dotacija finansijskih sredstava DKP destinacijama:** preispitati i analizirati sistem finansijskih dotacija DKP destinacijama;
- **Stalna sredstva, obaveze i potraživanja:** u što skorije vrijeme potrebno je otkloniti uočene probleme vezane za stalna sredstva, salda na kontima potraživanja i obaveza DKP-a koji datiraju iz ranijeg perioda (uočeni su i prilikom samog popisa sredstava, potraživanja i obaveza).

9. KOMENTARI

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu. U komentarima su navedena određena obrazloženja i stavovi na nalaze revizora u poglavljima: Organizacija i rukovođenje, Putne troškove, Ugovorene usluge, Višegodišnja kapitalna ulaganja, Zapošljavanje i status angažovanih osoba i Nabavka službenih automobila putem lizinga. Navedene komentare nismo mogli prihvatiti, jer nisu dana adekvatna obrazloženja niti je priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju. U cilju jasnijeg prezentovanja izvršena je jedna tehnička korekcija u dijelu teksta Izvještaja – Višegodišnja kapitalna ulaganja. Detaljno objašnjenje razloga neprihvatanje komentara dato je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu, koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz Izvještaj o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu. Izuzev prethodno navedene tehničke korekcije, Izvještaj nije mijenjan u odnosu na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

Reviziju u Ministarstvu za 2021. godinu obavili su: Miro Galić - viši revizor (vođa tima), Nataša Pavlović – viši revizor za finansijsku reviziju (član tima), Ivana Jurčević – samostalni revizor za finansijsku reviziju (član tima), Azra Husić – samostalni revizor za finansijsku reviziju, Sadmira Teskeredžić – revizor pravnik i Slaviša Vuković – IT revizor

**Rukovodilac Odjela za
finansijsku reviziju - vođa tima**

Miro Galić, v.r.

**Rukovodilac Odjela za
razvoj, metodologiju i kontrolu
kvaliteta finansijske revizije**

Nedžad Hajtić, v.r.

Prilozi

Tabela I – Pregled rashoda budžeta za 2021. godinu

Tabela II – Bilans stanja na 31.12.2021. godine

Tabela III – Pregled prihoda i primitaka za 2021. godinu

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda budžeta za 2021. godinu

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet	Izvršenje budžeta	Procent (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Tekući izdaci	52,132,000	700,000	52,832,000	49,291,759	93
Bruto plaće i naknade	25,428,000	0	25,428,000	23,915,038	94
Naknade troškova zaposlenih	12,383,000	-605,000	11,778,000	10,847,581	92
Putni troškovi	806,000	200,000	1,006,000	953,250	95
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	935,000	380,000	1,315,000	957,342	73
Izdaci za energiju i komunalne usluge	1,440,000	0	1,440,000	1,439,980	100
Nabavka materijala	738,000	-180,000	558,000	283,154	51
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	554,000	-80,000	474,000	415,006	88
Unajmljivanje imovine i opreme	5,423,000	0	5,423,000	5,227,991	96
Izdaci za tekuće održavanje	625,000	-60,000	565,000	483,731	86
Izdaci za osiguranje	510,000	0	510,000	434,375	85
Ugovorene i druge posebne usluge	3,290,000	1,045,000	4,335,000	4,334,311	100
2. Kapitalni izdaci	1,294,000	-700,000	594,000	0	0
Nabavka zemljišta	0	0	0	0	
Nabavka građevina	0	0	0	0	
Nabavka opreme	294,000	-100,000	194,000	0	0
Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	1,000,000	-600,000	400,000	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Budžet-neposredna potrošnja(1+2+3)	53,426,000	0	53,426,000	49,291,759	92
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	5,290,983	5,290,983	572,172	11
	0	5,290,983	5,290,983	572,172	11
6. Novčane donacije	0	36,069	36,069	23,568	65
	0	36,069	36,069	23,568	65
7. Programi posebne namjene	0	3,305,701	3,305,701	0	0
	0	3,305,701	3,305,701	0	0
8. Ukupno (4+5+6+7)	53,426,000	8,632,753	62,058,753	49,887,499	80

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo 24.02.2022. godine.

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Bilans stanja na 31.12.2021. godine

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tabela II

Opis	31.12.2021.	31.12.2020.	Procent (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, kratko. potraživanja, razgraničenja i zalihe	15,973,406	18,919,309	84
Novčana sredstva	12,620,343	14,136,623	89
Kratkoročna potraživanja	408,753.11	456,406	90
Kratkoročni plasmani	1,525,224.61	1,527,804	100
Interni finansijski odnosi	184,740	157,961	117
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	1,234,345.05	2,640,515	47
2. Stalna sredstva	57,208,984	58,471,505	98
Stalna sredstva	80,878,976	80,477,305	100
Ispravka vrijednosti	23,669,993	22,005,800	108
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	57,208,984	58,471,505	98
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	73,182,390	77,390,814	95
3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	1,949,661	7,796,286	25
Kratkoročne tekuće obaveze	981,962	4,393,229	22
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	914,970	875,258	105
Interni finansijski odnosi	18,800	18,800	100
Kratkoročna razgraničenja	33,929	2,508,999	1
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	57,209,498	58,474,821	98
Izvori sredstava	57,209,498	58,474,821	98
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	59,159,159	66,271,107	89

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo 24.02. 2022. godine

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Pregled prihoda i primitaka za 2021. godinu

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tabela III

Opis	Planirani iznos	Izmjene i dopune	Ukupni planirani iznos	Ostvareni iznos	Procent (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	10,932,000	0	10,932,000	8,215,943	75
Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	
Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	10,932,000	0	10,932,000	8,215,943	75
Novčane kazne (neporezne prirode)	0	0	0	0	
2. Tekući transferi i donacije	0	0	0	22,199	
Primljeni tekući transferi od stranih vlada i međunarodnih organizacija - donacije iz inostranstva	0	0	0	22,199	
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	
Domaće donacije	0	0	0	0	
3. Kapitalni primici	0	0	0	10,867	
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	10,867	
Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	10,932,000	0	10,932,000	8,249,009	75

Rukovodstvo je Pregled prihoda i primitaka po ekonomskim kategorijama odobrilo 24.02.2022. godine

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je osigurati da finansijski izvještaji za 2021. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4.2.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno postupati u skladu s odlukama o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2021. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 1/21, 22/21, 44/21 i 63/21) i pratećim uputstvima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakovitosti.

Datum, 24.02.2022. godine

Ministrica

dr. Bisera Turković